

**Smags-
dommeren**
10

**En knold i nakken
kan være en
klods om benet** 7

**Færre valgte
at vælge** 9

CAMPUS

A A R H U S U N I V E R S I T E T

20
04.12.06

Røg på kontoret

Rygerne på Aarhus Universitet kan ånde lettet op. De må fortsat pulse efter smag og behov, så længe de kun sætter ild i tobakken bag lukkede døre på kontorer, hvor de sidder alene. Strengere krav stiller Danmarks kommende rygelov for offentlige rum ikke.

Alligevel lever både piber og cigaretter en usikker tilværelse på universitetet. Lokalt skal det være muligt for at overtrumfe den nye lov, der gælder fra den 1. april 2006. Det mener dekan Erik Meiniche Schmidt, der er formand for det overordnede udvalg på sikkerhedsområdet.

Indtil videre har den holdning resulteret i friskere luft på for eksempel Tandlægeskolen og Psykologisk Institut, der har erklæret deres bygninger for røgfrie. Men hvordan påvirker de svindende tobakståger forskernes tankevirksomhed? Det har bagsiden et veldokumenteret bud på.

Cheminova!

Rektor Lauritz B. Holm-Nielsen

Kan et universitet være hovedaktionær i en kemivirksomhed, der hvert år genererer mange millioner til forskningen bl.a. gennem salg af plantebeskyttelsesmidler? Ja, det kan Aarhus Universitet, og universitetet har stor tillid til bestyrelsen i Auriga Industries A/S og derigennem til ledelsen af Cheminova.

Det er selvfølgelig et spørgsmål, jeg som rektor, formand for Forskningsfonden og sidst, men ikke mindst, som botaniker har stillet mig selv mange gange. Spørgsmålet er blevet højaktuelt, siden Cheminova igen kom i mediernes søgelys på grund af salg af insekticiderne Monocrotophos i Indien og Metylparation i Brasilien.

Cheminova har ikke overtrådt lovgivningen i Indien eller Brasilien. Salget af de to insektgifte er lovligt i de to lande, men det er selvfølgelig ikke ensbetydende med, at man ikke kan sætte spørgsmålstegn ved salget og specielt måden, disse midler anvendes på.

Der skal selvfølgelig være fuldstændig åbenhed om de produkter, Cheminova producerer og sælger.

Uanset hvad man mener om anvendelsen af plantebeskyttelsesmidler, så er de stadigvæk et helt nødvendigt onde i den nuværende globale landbrugsproduktion. De er i kombination med programmer for landbrugsudvikling som f.eks. Den Grønne Revolution en væsentlig årsag til, at der i dag kan produceres fødevarer nok til at brødføde verdens befolkning.

Jeg vil gerne understrege, at Aarhus Universitet ikke blander sig i den daglige ledelse af Cheminova. Men som aktionær har vi stillet krav til Aurigas bestyrelse om, at Cheminova lever op til FAO's etiske regelsæt, der anbefaler hurtigst muligt at udfase de såkaldte klasse-1 produkter i udviklingslandene og forstærke indsatsen med at finde mindre giftige og sikre plantebeskyttelsesmidler. Det har vi gjort både direkte og offentligt – og jeg kan i skrivende stund med stor tilfredshed notere mig, at Cheminova netop har offentliggjort en oversigt over virksomhedens klasse-1 produkter, hvor de sælges samt planlagte tidspunkter for udfasning i de enkelte lande.

Der skal selvfølgelig være fuldstændig åbenhed om de produkter, som Cheminova producerer og sælger, og jeg har stor tillid til, at man på Cheminova gør alt, hvad man kan for at fremskynde denne udfasning.

Den store medieomtale af Cheminova og salg af plantebeskyttelsesmidler i Indien og Brasilien skal vi bruge til at skærpe fokus og arbejde konstruktivt og fremadrettet. Vi har som universitet og som aktionær en forpligtigelse til at være med til at sikre en landbrugsproduktion, der på bedst mulig måde tager hensyn til miljøet, landmændene og forbrugerne. Men vi har også en forpligtigelse til at udbrede forståelsen af det komplekse samspil, som den globale landbrugsproduktion i dag foregår i.

(CAMPUS vil i næste nummer sætte fokus på Cheminova, red.)

CAMPUS IN BRIEF

New access to PhD studies

The Faculty of Science will now attempt to attract elite students from abroad by allowing them to begin PhD studies with a Bachelor's degree. The faculty calls the initiative the Honours Graduate Programme, and in the long term it is expected to also include Danish students.

"If we can see that students will go into research in any case, we can just

as well get them into a course of studies early on. Then we can aim directly at a career in research," explains Anders S. Barfod, who is the advisor for the faculty's PhD studies.

The programme is a supplement to the faculty's two remaining routes to PhD studies: the traditional, after three years of study, and the newer, more widespread, with four years of

research training after the first four years of study.

"This flexibility is important if we want to recruit internationally and attract the very best students to Århus," says Anders S. Barfod.

Disappointment over lack of applications

A deadline for applications of a little more than two weeks meant that few students applied for the scholarship grants that the University of Aarhus Research Foundation hoped to grant in an effort to draw more PhD students and attract foreign students to re-

search studies.

"The grants were announced too late and not marketed well enough," admits dean Bodil Due, who had hoped to have more than the 55 applications sent to the Faculty of Art's new Graduate School. But she expects more ap-

plications when a new round of grants is to be distributed in the spring.

There are 150 grants available on an annual basis, but this portion will amount to only about 50. It has not yet been decided how they will be allotted to the five faculties.

Bulgarian student to DM in Poetry Slam

Søren Kjeldgaard / AU-Foto

Relaxed, legs slightly spread and voice steady, Bulgarian-born Névina Yonkova Dokova reads her poems in Danish. The words are funny, beautiful, profound, long or short, and touch on everything from sex to divinely beautiful metaphors and drawn-out speculation on holding hands. They, along with the paper they are written on, are all the

university student from Århus will take on stage with her when she takes part in the Danish Championship in Poetry Slam in Copenhagen on Saturday, December 9.

Névina Yonkova Dokova is new to poetry slam. She has only been "slamming" for about a year, and had never written poetry before she came to Den-

mark in 2003, but is nevertheless an experienced wordsmith. She has a Master's degree in Scandinavian Studies from the University of Sophia in Bulgaria and will soon have a Bachelor's degree in Scandinavian Languages and Literature from the University of Aarhus.

No Smoking rule has little effect on university

After April 1 next year, smoking in Danish workplaces will be forbidden according to legislation recently passed by a majority in the Danish parliament. However, it will still be permissible to smoke in your own office, if you are alone, and can prevent others from involuntarily being exposed to smoke.

The rule will have little effect at the University of Aarhus, since the university already has a no smoking policy, although employees can smoke behind closed doors in their own offices.

"But I feel that that permission should be rescinded if a liaison committee decides that a building should

be completely smoke-free," says the chairman for the committee coordinating health and safety issues at the university, dean Erik Meineche Schmidt. "However, it's not a question that has been raised in the committee," he adds.

udgives af Aarhus Universitet og udkommer hver 2. mandag i semestermånederne.

Næste nummer udkommer 18. december
Deadline for indlæg 11. december kl. 10.00.

Redaktion: Fredrik Nielsens Vej 5, bygning 1448, 8000 Århus C

T: 8942 2330, e-mail: campus@au.dk

Ansvarshavende: Souschef Ingeborg Christensen.
T: 8942 2342; e-mail: ic@adm.au.dk

Abonnement: Et årsabonnement koster 150 kr. Studerende ved Aarhus Universitet 100 kr. Henvendelser vedr. abonnement rettes til Torben Johansen, T: 8942 1108, e-mail: taj@adm.au.dk

Annoncer: dgmedia 7027 1155

Tryk: Avisttryk Nord A/S

ISSN: 1604-1607

Anders Correll
Redaktør
T: 8942 2331
M: 2899 2235
ac@adm.au.dk

Helge Hollesen
Journalist
T: 8942 2332
M: 6020 2708
hho@adm.au.dk

Hans Plauborg
Journalist
T: 8942 2334
M: 2899 2234
hhp@adm.au.dk

Martin H. Damsgaard
Journalist
T: 8942 2335
M: 6020 2626
mhd@adm.au.dk

Kristian Serge Skov-Larsen
Studenterskribent
M: 6127 0977
ksl@adm.au.dk

Camilla Nissen Toftdal
Studenterskribent
M: 2220 9929

Studerende gav inspiration til forskningssamarbejde

Undervisningsbaseret forskning inspirerede forskere ved Psykologisk Institut til fælles forskningsprojekt.

Han er især teoretisk rettet og forsker i personlighedspsykologi. Hun er langt mere empirisk rettet og forsker i kognitionspsykologi. Lektor Jan Tønnesvang og adjunkt Dorthe Thomsen fra Psykologisk Institut havde selvfølgelig hilst på hinanden, men først da deres studerende begyndte at referere til deres respektive undervisningsforløb, gik det op for dem, at deres arbejde havde interessante berøringsflader.

– Vores studerende var anledning til, at vi begyndte at tale sammen rent fagligt. Det førte først til, at vi udbød et fælles bachelorseminar og siden indsendte en ansøgning til Forskningsrådet for Kultur og Kom-

munikation, som nu har udløst en bevilling på ca. 2,7 millioner, siger Jan Tønnesvang.

De to forskere har fået bevillingen fra Forskningsrådet for Kultur og Kommunikation til et projekt med titlen “Stræben, erindring og narrativitet”, som skal bidrage til forståelsen af sammenhænge mellem motivationelle aspekter, erindringer og personlige fortællinger. Mødet mellem vores forskellige forskningstilgange har medvirket til, at projektet er blevet mere ambitiøst, både teoretisk og empirisk, mener begge forskere.

– Ofte holder man sig til det, man er blevet god til, i mit tilfælde kvan-

titativ empirisk forskning. Jan og jeg samarbejder, selv om vi egentlig ikke har den samme metode-baggrund, og derfor tror jeg, at delprojekterne i ansøgningen er blevet så værdifulde, at de har udløst en større bevilling, siger Dorthe Thomsen. Projektet omfatter blandt andet prospektive undersøgelser, hvor studerende skal udfylde spørgeskemaer over deres første semester på universitetet, ligesom udvalgte studerende skal føre dagbog.

Det fælles bachelorseminar bliver i øvrigt udbudt igen på Psykologisk Institut.

– Inden bachelorseminaret havde vi en idé til forskningsprojektet i

baghovedet, men sammen med de studerende fik vi afprøvet problemstillingen og de empiriske redskaber og konkretiseret projektet som en form for undervisningsbaseret forskning, forklarer Jan Tønnesvang.

Bachelorseminaret Integrativ psykologi: Studier af kognitive, motivationelle og narrative sammenhænge i den menneskelige selvdannelse v/ Jan Tønnesvang og Dorthe Thomsen udbydes ved Psykologisk Institut.

Aase Bak
journalist, Det Samfundsvidenskabelige Fakultet

Med naturen som forbillede

På det nye grundforskningscenter Centre for DNA Nanotechnology vil man forske i at efterligne naturens evne til selvorganisering. Målet er at kunne programmere nanoteknologiens byggesten, så de samler sig selv, og det vil være revolutionerende nyt.

SAMARBEJDE

– Molekylerne i en celle i naturen bliver ikke samlet, de samler sig selv, og det er den evne, vi vil efterligne, siger lektor Kurt Vesterager Gothelf fra Kemisk Institut ved Aarhus Universitet. Han er den kommende leder af Aarhus Universitets nye grundforskningscenter Centre for DNA Nanotechnology.

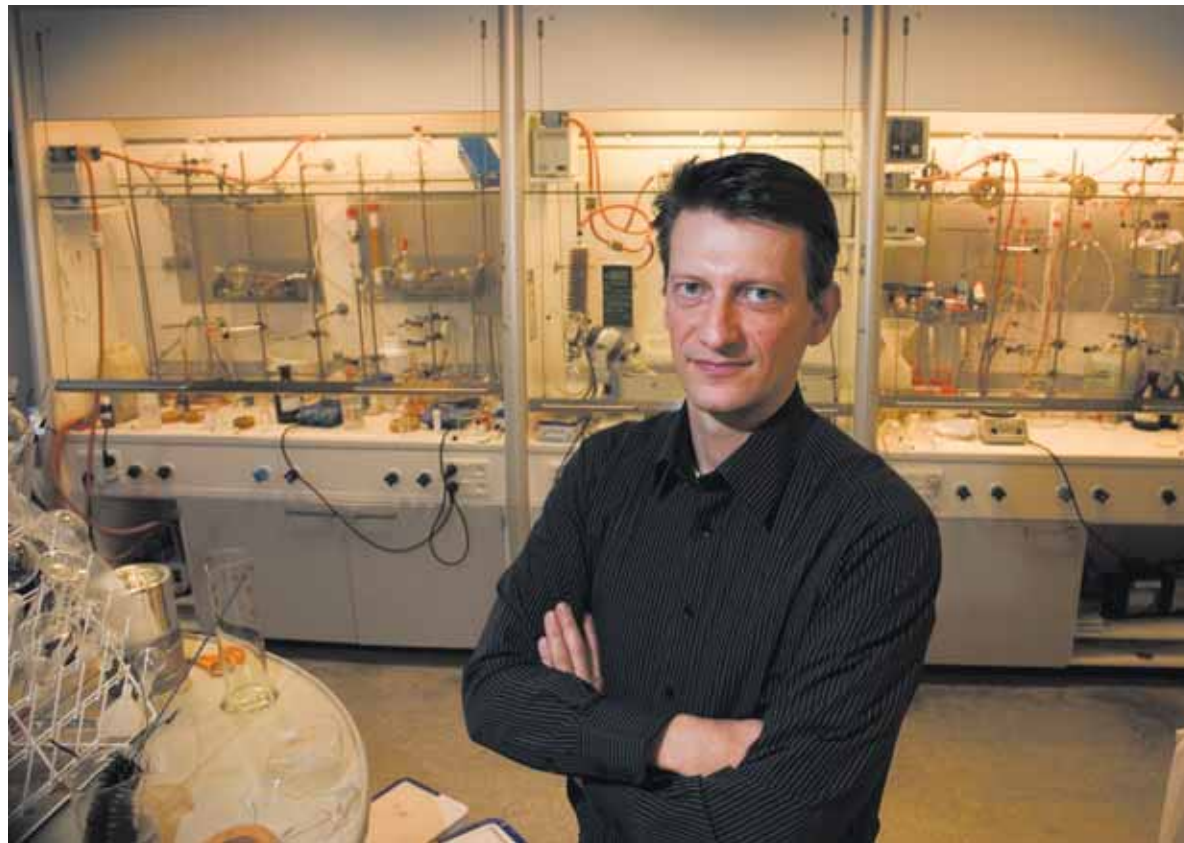
I dag er et af de store problemer for nanoteknologien, at de byggesten, man arbejder med, for eksempel organiske molekyler, biomolekyler, nanopartikler og nanorør, er så små, at det er meget svært at håndtere dem. Men på det nye grundforskningscenter vil man “programmere” nanobyggestenene, så de nøjagtigt ved, hvordan de selv skal samle sig med hinanden.

– Vi sætter små, kunstige dna-sekvenser på nanobyggestenene. Med sekvenserne kan vi kode dem til at samle sig på en helt bestemt måde, forklarer den kommende centerleder.

Kan dræbe syge celler

Perspektiverne for den nye grundforskning er enorme for fremtidens nanoteknologi. Indtil videre har centrets forskningsgrupper et godt samarbejde med start-up firmaet Viper-gen, der udvikler ny medicin ved en dna-baseret teknologi. På det sundhedsvidenskabelige område er det håbet, at dna-nanoteknologi kan bruges i kampen mod kræft.

– Vi vil forsøge at få vores nanostrukturer ind i celler. Her skal de diagnosticere sygdomme, slå sygdomsramt væv ihjel og i det hele taget overvåge, hvad der sker i cellerne. Det kan udvikle sig til et stærkt våben i kampen mod kræft, og grunden til, at det kan lade sig gøre, er, at vores kunstige dna-sekvenser har samme struktur som naturligt dna

Lars Kruse & AU-foto

og derfor kan samarbejde med levende celler, uddyber Kurt Vesterager Gothelf.

Stærk opstilling

Det nye grundforskningscenter består af fem tværfaglige forskergrupper: to fra USA og tre danske repræsenteret ved professor Flemming Besenbacher fra Fysik, professor Jørgen Kjems fra Molekylær Biologi og lektor Kurt Vesterager Gothelf fra Kemi. De danske forskergrupper er alle tilknyttet det Interdisciplinære Nanoscience Center (iNANO) ved Aarhus Universitet, og målet er at flytte de tre forskningsgrupper ind under samme tag i det planlagte Nanohus. Det vil give en optimal infrastruktur for det kommende tværfaglige samarbejde.

– De to amerikanske grupper er blandt de førende i verden inden for det at lave nanostrukturer med dna, og når vi får deres viden kombineret med vores, kommer det virkelig til at rykke, siger Kurt Vesterager Gothelf. Han tilføjer desuden, at de studerende ved Centre for DNA Nanotechnology får særligt gode muligheder for udveksling mellem USA og Danmark på grund af centrets amerikanske samarbejdspartnere.

Centret fik sine midler bevilget af Grundforskningsfonden i konkurrence med 144 andre ansøgere. Heraf blev 22 udvalgt til en slags finale, og efter en grundig vurdering har fonden afsat ressourcer til otte nye grundforskningscentre.

Lektor Kurt Vesterager Gothelf fra Kemisk Institut ved Aarhus Universitet står i spidsen for Centre for DNA Nanotechnology – et af universitetets fem nye grundforskningscentre. Her vil han og kollegerne forsøge at revolutionere nanoforskningen ved at “programmere” nanobyggestenene, så de nøjagtigt ved, hvordan de selv skal samle sig med hinanden.

FOKUS PÅ FORSKNINGSCENTRE
I de kommende numre sætter CAMPUS fokus på fem nye forskningscentre ved Aarhus Universitet. De er oprettet med støtte fra Danmarks Grundforskningsfond, som for nylig uddelte penge til otte nye centre i Danmark.

Darwin direkte

De danske oversættelser af Darwins værker er nu tilgængelige online takket være et omfattende frivilligt arbejde af studerende fra Aarhus Universitet.

Alle kender Darwin, men næsten ingen har læst ham, blandt andet fordi mange af de danske udgaver af hans bøger ikke er til at opdrive. Det skal der rådes bod på, mener en gruppe studerende fra Aarhus Universitet. Sammen med lektor, ph.d. Peter C. Kjærgaard fra Afdeling for Idéhistorie har de otte studerende gennem det seneste års tid arbejdet på at gøre alle de danske førsteudgaver af Darwins værker samt nye introduktioner og bibliografier tilgængelige på nettet.

Forsknings- og formidlingsprojektet hedder “Darwin i Danmark” og udspringer af et lignende projekt på Cambridge University. “The Complete Work of Charles Darwin Online” blev under stor mediebevågenhed lanceret i oktober, og den 4. december lancerer det danske søsterprojekt www.darwin.au.dk

–Det er fantastisk, at det er lykkedes. Det skyldes udelukkende den store frivillige indsats fra de studerendes side, siger en stolt Peter C. Kjærgaard og fremhæver, at det, at Darwins oversatte tekster nu er tilgængelige online, bl.a. vil gøre det meget lettere at bruge dem i gymnasie- og universitetsundervisningen.

Frivilligt arbejde

De studerende har arbejdet ganske gratis og uden at få eksamenspoint for det. Men det har været det hele værd, siger Stine Grumsen, der læser idéhistorie og nordisk. Som de andre syv studerende i projektet interesserede hun sig i forvejen meget for aspekter i darwinismen.

– Det har været spændende og hårdt arbejde, og jeg har vel i gennemsnit brugt 10 timer om ugen på det det sidste år. Der har været en del praktisk arbejde med at sidde og scanne bogsider ind og korrespondere med folkene bag Darwin-projektet i Cambridge. Men der har også været mere intellektuelt krævende arbejde med at skrive nye introduktioner til Darwin. Det hele er foregået i et godt teamwork, siger Stine Grumsen.

Peter C. Kjærgaard siger, at arbejdsformen er det nærmeste, humanister kommer laboratoriearbejde: tæt samarbejde om mange forskellige opgaver.

Stine Grumsen mener, at hun har fået meget ud af sit frivillige forskningsarbejde.

– Jeg har fået et forskningsnetværk, også internationalt, som jeg er meget glad for. Desuden har jeg fået et kæmpe overblik over litteraturen om darwinisme. Jeg gik og bildte mig ind, at jeg vidste det meste, men det gjorde jeg bestemt ikke, siger Stine Grumsen.

www.darwin.au.dk

Hans Plauborg / hhp@adm.au.dk

Søren S. Kjeldgaard / AU-foto

Pakket og klar. Laborant Inge Buss skal påmønstre Galathea 3 i Hobart på Tasmanien – bl.a. med den "fasttracker", hun har i den blå kasse. Den skal hun bruge til at måle, hvordan algerne har det i havvandet. Jo bedre de små organismer trives, desto mere CO₂ optager de fra atmosfæren.

Tovholderen

Laborant Inge Buss fra Marin Økologi er en af de teknikere, der samler mange af trådene på Galathea 3. Nu påmønstrer hun skibet for anden gang.

Sjældent har Inge Buss, der er laborant ved Marin Økologi på Aarhus Universitet, haft så travlt som i de sidste ni måneder. Her har hun været tovholder på et væld af projekter, der skal få den forskningsmæssige hverdag til at fungere optimalt om bord på Galathea 3.

– Det har været et blækspruttejeb, men også utroligt spændende. Jeg har købt ind for flere millioner kroner, været med til at udvikle nyt udstyr og fungeret som shippingmedarbejder og lavet pakkelister for alle havnene, siger Inge Buss og tilføjer, at hun er taknemmelig for al den hjælp, hun har fået fra sit netværk blandt detteknisk-administrativt personale) på instituttet.

Satte laboratoriet op

Mandag den 4. december påmønstrer hun Galathea 3 i Hobart, hovedstaden i Tasmanien. Herfra skal hun sejle med forskningsskibet ad to gange, først til Australien, Salomonøerne og New Zealand og nogle måneder senere fra Skt. Thomas over til Boston og hjem til København. Det er dog ikke første gang, Inge Buss sætter sine ben på det medieomtalt skib. Hun var også om bord i en uges tid under turen fra København til Færøerne.

– Jeg var med til at indrette de forskellige laboratoriecontainere sammen med folk fra de andre institutioner, der er om bord på skibet. Vi skulle have instrumenter, prøveudtagning og samarbejdet til at gå op i en højere enhed – det var hårdt arbejde. Vi så stort set ikke vandet i en hel uge, fortæller hun.

På trods af, at meget af tiden på Galathea 3 går op i arbejde, er Inge Buss fyr og flamme for at komme af sted igen:

– Jeg tog arbejdet her på Marin Økologi på grund af feltarbejdet. Hvis ikke det fulgte med, var jobbet ikke noget for mig. Jeg elsker at være om bord på et skib. På Galathea 3 bliver det især spændende at se, hvordan så mange forskellige faggrupper kommer til at arbejde sammen på så lidt plads, siger den århusianske laborant.

Udviklede nyt udstyr

En af de største udfordringer, Inge Buss er stødt på i forbindelse med forberedelserne til Galathea 3, er udviklingen af et nyt filtreringsanlæg, som hun lavede i samarbejde med en værktøjsmager fra Silkeborg. Anlægget skal bruges til at filtrere alger fra havvandet.

– Der var enormt mange ting, som skulle gå i spænd sammen, lige fra anlæggets funktioner til, hvordan maskineriet skal monteres på væggen – men jeg har lige hørt fra skibet, at apparatet fungerer fint, så det kunne være, jeg skulle overveje at tage patent, siger hun med et grin.

Inge Buss har tidligere sejlet med Triton, som er søsterskibet til Vædderen – Galathea 3's rigtige navn. Det var på en tur til Grønland, hvor de nåede helt op til 82. breddegrad, hvilket er det nordligste, et af søværnets skibe har været.

Martin H. Damsgaard / mhd@adm.au.dk

Få børn, når du vil

Du skal ikke frygte for drømmejobbet, hvis du har trippende børnefødder derhjemme eller gerne vil have det. Konkurrencen om den dygtigste arbejdskraft er nu så hård, at især store virksomheder er klar til at betale for både barsel og børns første sygedag. Studievejledere på universitetet anbefaler, at man får børn på kandidatdelen.

BØRN

"...og hvad så med børn, er det noget, du tænker over?"

Er man omkring de 30, nyuddannet og med et heftigt tikkende biologisk ur, er det et af de mest frygtede spørgsmål, når arbejdsgiveren skal overbevises om, at man er den rette.

Men som næsten færdig studerende eller nyuddannet behøver man ikke lade frykten for drømmejobbet diktere, hvornår man skal få børn.

Det siger både DJØF, som organiserer en stor del af de nyuddannede jobsøgende, og ASB Karrierecenter, som hver dag vejleder handelshøjskolens studerende i, hvordan de skal planlægge deres arbejdsliv.

– Virksomheden er på udkig efter de bedste medarbejdere, og hvis de finder det, så er de også klar til at leve med risikoen for, at de får børn og skal på barsel. Der er så stort pres på arbejdsmarkedet og høj efterspørgsel efter kvalificeret arbejdskraft, at virksomhederne helt sikkert ansætter dig, hvis du er den rette til jobbet, børn eller ej, slår Rasmus Jakobsen, konsulent i ASB Karrierecenter, fast.

Barsel er blot endnu en udgift

Thomas Graversen, udviklingskonsulent i DJØFs karriere- og kompetencecenter, siger, at barsel og børn absolut ikke er noget, virksomhederne frygter, det er bare endnu en udgift.

– Det væsentlige, man skal gøre som jobsøger, er at byde ind der, hvor virksomhederne har et behov. Kan man vise, at virksomheden har brug for en, så skal man nok blive ansat, også selvom der

måske skal pungen ud til barsel.

Han understreger, at der formentlig findes virksomheder derude, som diskriminerer, selvom det er ulovligt. Men han formoder, at det absolut er et fåtal.

– Selvfølgelig kan man som jobsøger godt komme til at sidde med den mavefornemmelse, at man blev valgt fra, fordi arbejdsgiveren frygter, at man snart går på barsel eller skal bruge meget tid hjemme hos syge børn. Men som jobsituationen er lige nu, så handler det bare om at komme videre og finde en arbejdsgiver, der er mere fornuftig.

De store er ligeglade

Rasmus Jakobsen forklarer, at der kan være stor forskel på, om man søger job i en lille eller en stor virksomhed. I de små virksomheder med 2-3 ansatte kan en graviditet eller mange sygedage på kort sigt være en stor udgift, og derfor skeler de højst sandsynligt mere til risikoen for fødsler og snottede unger. Men i store virksomheder, hvor organisationen er gearet til, at en del af medarbejderne går på barsel, betyder det ikke noget som helst, når der skal rekrutteres nye medarbejdere. Så derfor behøver studerende med børnetanker ikke frygte at blive sat bagest i køen.

– Hvis jeg skulle give et godt råd om børn og karriere, så er det, at den enkelte skal mærke efter, hvor i livet de er, og få børn, når de har lyst og overskud til det. Man skal ikke planlægge og sammenpasse karriere og familieførelse til mindste detalje, for det er

altså ikke alt her i livet, du kan kalkulere dig ud af. Slet ikke børn, siger Rasmus Jakobsen.

Få børn på kandidatdelen

I 2001 fødte 7.800 studerende børn, mens tallet i 2005 var vokset til 9.000. CAMPUS har spurgt studievejledere på

Aarhus Universitet, hvornår det er nemmest at passe børn ind i drømmestudiet, og deres svar er meget entydigt: Skal du have børn i løbet af dit studium, så vent til førsteårsprøver og indkøringsvan-skeligheder er overstået.

– Helt generelt er det bedst at få børn midt i studiet, hvis man læser medicin. I starten ligger den store førsteårsprøve, og til sidst ligger de afsluttende eksaminer i medicin og kirurgi og efterfølgende et hårdt turnusforløb, hvor man risikerer at skulle flytte til en anden del af landet, siger Ole Magbæk Madsen fra studievejledningen på Medicin.

På Informationsvidenskab anbefaler studievejleder Solveig Mønsted, at man venter af hensyn til det sociale fællesskab på studiet.

– De to første år på studiet er et fastlagt grundforløb med fast læsegruppe, så hvis man afbryder studiet for at tage på barsel, vender man tilbage til nye hold og en ny læsegruppe. Der er ikke noget, der forhindrer orlov i studieordningen, og det er slet ikke umuligt, men man risikerer at komme ud af det sociale fællesskab, siger hun.

Kristian Serge Skov-Larsen / ksl@adm.au.dk

DRØMME MØDTE FREMTIDEN

Lars Kruse / AU-foto

Succesen var til at få øje på ved den netop overståede karrieremesse på Det Naturvidenskabelige Fakultet. 35 af erhvervslivets tunge drenge og mellem 600 og 800 studerende udvekslede erfaringer og fremtidsdrømme. Bag det succesfulde arrangement stod fire studerende fra Erhvervskontakten ved Det Naturvidenskabelige Fakultet (EKNA), og de høster ikke mindst stor ros for, hvor effektivt de fik spredt budskabet om messen.

Det er dødsygt at komme hjem og lugte af røg

Hvordan hænger røgfrit miljø sammen med retten til at ryge på eget kontor?

RØG 1

Godt nok er fronten mellem ikke-rygere og rygere hverken kold eller varm. Men it-medarbejder Margit Petersen synes nu alligevel, det er “dødsygt at komme hjem og lugte af røg”. Og hun har da også hørt klager fra andre afdelinger på universitet: lugten af røg hænger i de papirer, de får fra Datakontoret.

For her på fjerdesalen i Fredrikshus ryger de aldrende it-drenge stadig igennem. Og vist også mere end vanligt på universitetets gange. Ellere rettere kontorer. For kun her må de ansatte ryge, hvis de vel at mærke sidder alene og sikrer, at de ikke sender røgsignaler over dørtærskelen.

– Vi er da nogle stykker, som gerne så et helt røgfrit miljø. Vi har aldrig diskuteret det, men kun hvordan vi alle kan være her, siger Margit Petersen.

Knap halvdelen af de 20 ansatte på afdelingen er rygere, og de sidder

spredet mellem ikke-rygerne. Det har Jørgen Friis Bak det fint med.

– Den politiske korrekthed breder sig for meget. Folk tænker alt for meget på røg, fedme, og hvor gamle de nu kan blive, mener den ikke-rygende specialkonsulent. Men han er også typen, der savner at kunne banke til et stykke flæsk om morgenen og se det endnu blævrer, når han vender hjem efter fyraften.

Røgfri zoner

Tilstandene på data-gangen ændrer sig næppe meget, når den forventede lov om rygeforbud på alle arbejdspladser træder i kraft den 1. april næste år. Aftalen mellem et flertal af partierne i Folketinget ligner nærmest en afskrift af politik på universitetet, der skal sikre et principielt røgfrit miljø. Den politik har i det seneste år sendt flere og flere rygere uden for døren, når tobakshungeren meldte sig.

Senest har Psykologisk Institut erklæret sig for røgfri zone – dog med skyldig hensyntagen til den enlige forsker, der endnu ikke har fulgt de mange på instituttet, som ifølge viceinstituttleder Jan Tønnesvang har skoddet den sidste smøg. Instituttet fulgte i maj eksemplet fra Tandlæge-

skolen, der indførte totalt rygeforbud en måned tidligere.

– Det bliver stor set overholdt, siger instituttleder Preben Hørsted Bindslev. Han har dog haft fat i ansatte, som sneg sig til at ryge på en altan. Den gik ikke. Her som andre steder må rygerne ud i det fri, og når det bliver for koldt eller vådt, kan de søge ly i et kælderrum under et auditorium.

Er undtagelsen en ret?

Men hvordan hænger det nu lige sammen at have en hovedregel om røgfrit miljø og en kattellem, som til-

lader rygere at udleve deres trang på eget kontor?

– Et godt spørgsmål, siger dekan Erik Meineche Schmidt, der er formand for det udvalg, som koordinerer sikkerhedsarbejdet på universitetet.

– Vi har ikke diskuteret spørgsmålet i udvalget. Men min holdning er, at det skal være muligt for et samarbejdsudvalg at beslutte, at en bygning eller et institut skal være helt røgfri. Det må gå foran muligheden for at ryge på eget kontor.

Helle Bødker Madsen, der er lektor i forvaltningsret, siger om det

kommende rygeforbud, at loven skal give mulighed for at ophæve den undtagelse, som tillader rygning i lokaler, hvor kun en enkelt person arbejder.

– Gør den ikke det, så er undtagelsen en ret, som rygerne har. Den kan man ikke aftale sig ud af.

Helge Hollesen / hho@adm.au.dk

Søren S. Kjeldgaard / AU-Foto

Et stadig mere almindeligt syn på universitetet, hvor der dog fortsat ryges på en del kontorer.

På Statskundskab går en ikke-rygende forsker rundt og undrer sig

RØG 2

Hvad er det lige, der sker med den bølge af rygeforbud, der ruller hen over Europa og nu også har ramt Danmark? For en politolog er det et oplagt emne for komparative studier, og det er præcis, hvad adjunkt Lars Thorup Larsen er ved at løbe i gang. Han håber også at finde svar på, hvad rygeforbud betyder for det offentlige rum.

– Men hvorfor undrer du dig? – Det er specielt timingen. Det virker lidt for indlysende at sige, det bare er, fordi vi ved, passiv rygning er farligt. Det er trods alt 20 år siden, den viden blev accepteret. Nogle steder i verden har man så brugt lang tid på at få tobaksfirmaerne til at indrømme det. Men det er heller ikke forklaring nok. Det virker underligt, at en 20 år gammel viden nu kulminerer i en række lande inden for få år.

– Det er vel bare, fordi Kræftens Bekæmpelse, Hjerteforeningen osv. har udført et knaldhamrende godt lobbyarbejde sammen med deres udenlandske søsterorganisationer?

– Det kan man sige. Nu er det så lykkedes for dem, og det ser ud til, at rygeforbuddene i de europæiske lande er relativt ensartede. De argu-

menter, der bliver brugt i lovgivningsmaterialet, er også relativt ensartede. De er så ensartede, at der nogle gange er tale om copy/paste fra dokumenter, og den konvergens er nok ikke tilfældig.

Dubiøs formidling

– En cigaret har vel også samme virkning, uanset hvor den ryges?

– Ja, men det drejer sig også om politiske argumenter omkring forholdet mellem offentlighed og privatsfære, som der er forskellige traditioner for i de berørte lande, og så bliver det ensartede påfaldende. Et spørgsmål som rygeforbuds effekt på restaurationsbranchen giver heller ikke nødvendigvis samme svar i England og Frankrig. Og i det meget målrettede lobbyarbejde er organisationernes formidling af videnskabelige resultater nogle gange lidt dubiøs for at sige det mildt, mener Lars Thorup Larsen, der også undrer sig over, at 1.700 danske dødsfald årligt som følge af passiv rygning begrunder et forbud mod rygning på danske arbejdspladser, restauranter og barer.

– Tallet kommer fra netværket The Smoke Free Partnership, men deres beregninger viste også, at kun tre ud af de 1.700 anslås at dø som

følge af passiv rygning på barer og restauranter. Og tager man passiv rygning på alle arbejdspladser, er det kun omkring 10 procent, der dør. Så man lovgiver altså på et område, der kun gør noget ved omkring hvert 10. dødsfald.

– En række fagforeninger har de senere år kæmpet for et rygeforbud. Hvor stor betydning har det haft?

– Det varierer nok fra land til land. Der er ingen tvivl om, at rygning har en arbejdsmiljømæssig side, men der er forskel på fagforeningernes rolle i de forskellige lande. Fagforeninger som Horesta og 3F har haft mulighed for alliancer med de sundhedspolitiske organisationer, og modstanderne af et rygeforbud har jo nærmest været usynlige bortset fra de politikere, der så bliver skudt i skoene, at det er, fordi de selv ryger.

Ikke så uskyldige

Lars Thorup Larsen har som noget meget karakteristisk bidt mærke i, at sundhedsorganisationerne systematisk har forsøgt at foruddiskontere enhver form for kritik og vise, at den er i lommen på tobaksindustrien.

– Det er måske ikke så usædvanligt, at de arbejder på den måde, men de har også haft held med at få

Adjunkt, ph.d Lars Thorup Larsen:

I det meget målrettede lobbyarbejde er organisationernes formidling af videnskabelige resultater nogle gange lidt dubiøs for at sige det mildt.

deres argumenter og fakta ind i officielle publikationer. F.eks. har Chief Medical Officer under det engelske sundhedsministerium ædt dem råt. Sundhedsorganisationerne kæmper jo for almenvellet og er ikke i lommen på nogen, så man opfatter dem som mere uskyldige, end de er. Ikke desto mindre er de sammensat af folk med firkantede holdninger til, hvordan tingene skal være. Deres mål er et samfund uden tobak. Men den diskussion tager man ikke, fordi man ved, det opfattes som et ekstremt indgreb, og det ville være en ren katastrofe reguleringsmæssigt.

Nye skel

Som nævnt vil Lars Thorup Larsen også inddrage den betydning, rygeforbuddet får for det offentlige rum, som han mener bliver en lidt sjov størrelse i forbindelse med rygning.

– F.eks. er restauranter jo private erhverv, men fordi offentligheden har adgang, opfatter vi det som steder, hvor der skal gælde offentlige regler. Kravet om beskyttelse mod passiv rygning kan man opfatte som en drejning mod, at det offentlige

rum bliver forstået mere og mere privat. Når folk får mulighed for at sige, “det kan ikke være rigtigt, at jeg som ikke-ryger skal gå et andet sted hen”, er rygeforbuddet et skridt væk fra, at man som individ indstiller sig på andres præmisser, som man ellers skal i offentligheden, forklarer adjunkten, der også ser tendens til, at rygeforbuddet vil sætte skel mellem befolkningsgrupper.

– Den sociale fordeling af rygere har ændret sig de sidste 30 år. Kønsforskelle mellem rygere og ikke-rygere er stort set udlignet. Til gengæld er der et meget stort socialt skel med mange rygere blandt folk med kort uddannelse og mange ikke-rygere blandt højtuddannede. Hvis man opdeler det offentlige rum efter en form for adfærd, som oven i købet er forbundet med afhængighed, kan man frygte, at man i højere grad kommer til at sætte skel mellem befolkningsgrupper. Det sker allerede på boligmarkedet, kan man sige, men nu vil man så også føre det ind på arbejdspladser og barer.

Helge Hollesen / hho@adm.au.dk

Stipendiet kræver helhjertet indsats

Annemette Skak Jensen er ph.d.-studerende på 4+4 ordningen på Økonomi. Hun fortæller her om forbehold og forestillinger før ansøgningen, men også om frihed og om forskning, der venter.

FORSKERKVINDER

Det store kontor lige ved indgangen til Økonomi deler Annemette Skak Jensen med en anden kvindelig ph.d.-studerende. Dem er der ellers ikke mange af på Samfundsvidenskab. Men ligestilling eller ej: Miljøet er godt blandt ph.d.erne. Annemette Skak Jensen overvejede heller ikke, om hun havde ringere chancer for at få et stipendium, fordi hun er kvinde. Det var helt andre tvivls-spørgsmål, som spillede ind.

– Jeg blev opfordret til at søge, og jeg havde også selv overvejet det, for jeg kan godt lide at være studerende. Jeg havde også lyst til at fordybe mig. Men det er meget svært at vælge, hvilket område man skal skrive inden for. Man har ikke det store overblik over forskningen. Og så skal man også være ret sikker på sig selv, hvis man skal læse til ph.d. Jeg var usikker på, om jeg turde præsentere mine ideer, og om de var gode nok, fortæller hun.

4+4 = 5+3?

Annemette Skak Jensen, der er nationaløkonom, kan af gode grunde ikke svare på, om 4+4-ordningen er lig med den gamle 5+3-ordning. På Økonomi har man været i gang med 4+4-ordningen længe, og Annemette

Lars Kruse /AU-foto

Skak Jensen blev netop opfordret til at søge et ph.d.-stipendium efter sit fjerde studieår. Hun har nu været i gang i tre måneder, og hun er glad for den blide overgang mellem kandidatuddannelsen og ph.d.-uddannelsen.

– Jeg følger nogle fag, og så er jeg instruktør, men det var jeg også før. Det forventes ikke, at man kommer så meget i gang med sit projekt det første år, men jeg regner med at se på det i januar. Jeg samarbejder med min vejleder, og vi har også haft et par møder om projektet, siger hun.

Annemette Skak Jensen er glad for at kunne koncentrere sig om sine fag og instruktørundervisningen. Hun mener også, at man skal være mere sikker på indholdet af sit projekt, hvis man søger et stipendium på 5+3-ordningen.

– På 4+4 er der bedre muligheder for at skifte lidt rundt og finde ud af mere præcist, hvad projektet skal gå ud på. Der ville også være en del arbejde ved at skulle skrive speciale først. Men man ville nok også blive lidt mere sikker på, at forskning var det rigtige valg, siger hun.

Ikke helt sikker

Om forskeruddannelsen er den rigtige vej at gå, ved hun ikke endnu.

Hun har mod på udfordringerne, og hun er glad for fleksibiliteten. Men hun oplever også, at hverdagen er meget travl.

– Der har været perioder i det her semester, hvor jeg har tænkt, at hvis det her fortsætter i fire år, bliver det svært at holde til. Men jeg har hørt, at det bliver bedre, når man ikke skal følge fag og undervise samtidig, fortæller Annemette Skak Jensen.

Hun mener, at man godt kan kaste sig ud i en forskeruddannelse uden at være helt sikker på, at det er det, man vil. Hun nævner den mulighed, at man kan stoppe efter to år, og så står man tilbage med en god kandidateksamen. Men hun opfordrer ansøger-spirer til at vælge med omhu. For man skal gå ind for sit valg.

– Der er så meget at se til, at man bliver nødt til at prøve det af med en helhjertet indsats. Man skal ikke starte og tænke, at man altid bare kan stoppe igen. I stedet skal man have lyst til at fordybe sig i et område, som man kan forestille sig at arbejde med i fire år, siger Annemette Skak Jensen.

Camilla Nissen Toftdal

Kort frist fik konsekvenser

Humanister tegnede sig for over halvdelen af ansøgerne til de første scholarstipendier, som skal tiltrække flere forskerstuderende.

FORSKERSPIRER

To uger var alt, hvad potentielle ansøgere fik til at overveje, om de ville lægge billet ind på universitetets nye scholarstipendier, der kunne føre dem hurtigere frem til en ph.d.-grad. Og den korte frist fik betydning for ansøgetallet.

– Opslaget kom for sent, erkender dekan Bodil Due på Det Humanistiske Fakultet på linje med flere andre, *CAMPUS* har talt med.

Med 55 ansøgninger tegner fakultetet sig dog for mere end halvdelen af ansøgerne, men dekanen havde forventet, at flere ville søge ind på den Graduate

School, der bliver rammen om fakultetes nye fire-årige forskeruddannelse.

– Scholarstipendierne blev ikke markedsført godt nok, og jeg tror, mange ikke ved, hvad 4+4 ordningen indebærer, siger dekanen, der regner med betydeligt flere ansøgere, når en ny stak stipendier uddeles til foråret.

Ikke fordelt på fakulteter endnu

Omkring 100 studerende nåede at skrive en ansøgning inden fristen udløb. Det er ikke afklaret, hvor mange der kan regne med at få et stipendium på 113.000 kr. om året på de første to år af uddannelsen. Den udgift dækker Aarhus Universitets Forskningsfond, som i de kommende år giver penge til 150 scholarstipendier årligt. Målet er at fordoble antallet af ph.d.-studerende på universitet – bl.a. ved at tiltrække flere studerende fra andre universiteter.

Det er endnu ikke besluttet, hvor mange stipendier, det enkelte fakultet får. Fordelingen afhænger til dels af, hvor mange penge fakulteterne kan og vil afsætte til de studerendes to sidste år på uddannelsen. Dem skal de nemlig selv betale.

– Og det vil vi. Det er en prioritering, siger dekan Svend Hylleberg fra Det Samfundsvidenskabelige Fakultet. Han vil hellere se frem end vurdere resultatet af den første ansøgningsrunde.

– Af mange grunde kom vi

ikke ud for fuld drøn, men jeg er mere interesseret i at se, hvad der sker næste gang, når vi har det hele på plads. Vi må sige, at denne gang var i sidste øjeblik, siger dekanen, der lover en mere intensiv markedsføring, når nye stipendier slås op til foråret.

Forventer mange udlændinge

– Hvis stipendierne var annonceret i bedre tid og tillige i *Nature* eller andre store naturvidenskabelige tidsskrifter, havde vi fået rigtig mange ansøgere, fastslår lektor Anders S. Barfod, der er studieleder ved de naturvidenskabelige ph.d.-uddannelser. Han mener dog, at scholarstipendierne trods den korte ansøgningsfrist har haft en effekt.

– Der var dobbelt så mange ansøgere til vores forskeruddannelser denne gang, og også flere udenlandske ansøgere end tidligere, så scholarstipendierne har haft stor betydning, mener Anders S. Barfod. Som leder af forskerskolen International School of Biodiversity Sciences, ISOBIS) søgte han for nylig selv fire ph.d.studerende, og fik efter opslag i *Nature* 44 ansøgere, han alle betegner som seriøse.

– De var stort set alle udlændinge, så det siger noget om, hvad vi kan regne med fremover, siger han med henblik på kommende uddelinger af stipendier.

Helge Hollesen / hho@adm.au.dk

Aarhus Universitet
holder TILVALGSDAG
den 22.02.2007 i

FORSKERSPIRER

På tilvalgsdagen kan du tale med vejledere fra de enkelte uddannelser. Du får hjælp til at søge sidefag og suppleringsfag.

Læs mere på tilvalg.au.dk

Lige- stilling er ikke ligetil

Netværket for kvindelige forskere – frAU – kaldte til debat om ligestilling på universitetet. Men hvor meget rykker diskussioner og tiltag? Søgningen til de nye scholarstipendier viser, at kvinderne stadig halter bagefter.

FORSKERKVINDER

Søauditorium 3 er fyldt. De unge kvinder er i overtal, og de få fremmødte mænd er grå i toppen. Da sluttidspunktet er nået, forsøger rektor Lauritz B. Holm-Nielsen at kæmpe sig ud for at nå et andet møde, men debatten er på sit højeste, og han må svare på spørgsmål på vej op ad trappen. Svarene kommer mere og mere fra hjertet, indrømmer han. Også når det gælder ligestilling, som er emnet for paneldebatten, er møder og konferencer ikke en løsning. Der skal noget konkret til.

Debatten udspringer af de problematikker, Dorte Cohr Lützen præsenterer i sin rapport *Last Man Standing* om ligestilling på Aarhus Universitet. Der er gået halvandet år, siden rapporten kom, og Dorte Cohr Lützen er ikke vant til at præsentere rapporter efter så lang tid, men nu er Aarhus Universitet altså klar til at lytte til hende. Som hun dengang udtalte til *CAMPUS*, er et pres fra ledelsen, fra kvinderne selv eller et rekrutteringspres nødvendigt, hvis kønsfordelingen skal ændres. Og det har vi nu. frAUs arrangement og målsætningen om at øge optaget af ph.d.-studerende sætter for alvor mangfoldighedsproblematikken på dagsordenen.

Det store Y

Panelet er ligeligt sammensat af deltagere fra universitetet og folk udefra. Fra universitetet er det rektor og dekanerne fra Humaniora og Naturvidenskab, Bodil Due og Erik Meineche Schmidt, og udefra er Kamma Langberg fra Dansk Center for Forskningsanalyse, Mia Søiberg fra konsulentfirmaet Go-Proces Aps og Dorte Cohr Lützen inviteret. Der bliver lagt op til en diskussion om, hvordan vi beholder kvinderne på universitetet. Frækhed og bid er en strategi for de tre udefrakommende, og kommentarer som "Nu har I gjort sådan her i 30 år; hvad med at prøve noget andet?" vækker latter.

Men rektor hiver fat i en endnu læn gere tidslinje, da han påpeger en diver-

Lars Kruse / AU-foto

En knold i nakken kan være en klods om benet, hvis man vil gøre karriere som forsker. Det nye netværk for kvindelige forskere, frAU, vil sætte ligestilling til debat på universitetet.

sitet i adfærd, som stammer fra dengang, vi kravlede ned fra træerne. Rektor, der selv har en fortid som biolog, forklarer, at XX og XY simpelthen har udviklet sig forskelligt, og adfærd er noget, der tager lang tid at ændre. Rektor mener, at vi skal have en mainstreamudvikling. Det afgørende er, at ligestilling bliver en naturlig del af vores virksomhed.

Publikum byder ind med et væld af konkrete forslag: Kvinder skal have betalt forskningstid til at opkvalificere sig efter en barselsorlov, de kvindelige ph.d.-studerende skal med på artiklerne fra starten, og der skal være åbenhed om, hvordan man rekrutterer til stillingerne på alle niveauer. Det er tydeligt, at kvinderne på stolerækkerne har overvejet ligestilling og mangfoldighed.

Kvindemangel

Så langt er alle enige: Der er brug for flere kvinder i forskning og ledelse. Men fokus er lagt forskelligt. Der bliver både talt om ph.d.-uddannelsen og om springene til og mellem de faste stillinger. Det afgørende problem er ifølge dekanen på Naturvidenskab, Erik Meineche Schmidt, at for få kvinder klarer konkurrencen om de faste stillinger. Bodil Due, dekan på Humaniora, vil hellere fokusere på ph.d.-uddannelsen. Hun fremhæver, at 4+4-ordningen, hvor de studerende begynder på en ph.d.-uddannelse allerede efter fire år i

stedet for efter kandidatuddannelsens femte år, vil få en meget gavnlig virkning, fordi det er muligt at blive færdig tidligt, og fordi de nye forskerskoler byder på mere samarbejde. På den måde løses der op for nogle af de ensomhedsproblemer, mange ph.d.-studerende oplever.

Er 4+4 for kvinder?

CAMPUS beder Bodil Due om en kommentar i forbindelse med den 4+4-ordning, som er en ny satsning på fakultetet. Hun mener, ordningen har en særlig force i forhold til kvinderne.

– Jeg har på fornemmelsen, at det specielt for kvinderne vil være vigtigt at blive færdige med deres ph.d.-uddannelse i en yngre alder, for så har de ikke fået de børn, de ellers står med, når de skal aflevere afhandlingen, siger Bodil Due.

Men de kvindelige studerende har ikke fået øje på fordelene endnu. Fordelingen mellem mandlige og kvindelige ansøgere til 4+4-stipendierne viser, at det stadig er et problem at tiltrække kvinder. Bodil Due peger på, at VIP'erne skal være meget opmærksomme på at opfordre deres dygtige studerende til at søge. Og som en studerende nævner under debatten, er det muligt, at kvinder har brug for stærkere opfordringer, før de tør søge et stipendium.

Camilla Nissen Toftdal

Nu også ph.d. på 3+5

På Naturvidenskab skal talenterne tidligere i gang med en forskeruddannelse. Fakultetet vil i første omgang tiltrække udenlandske forskerspirer.

Fra bachelor direkte ind på en forskeruddannelse. For studerende med hang til forskning lyder det som et tilbud, de vil have svært ved at modstå. På Det Naturvidenskabelige Fakultet er ph.d.-studieleder Anders S. Barfod da også overbevist om, at det attraktive tilbud kan trække toppen af udenlandske forskerspirer til Århus.

– Vi har i andre sammenhænge flere eksempler på, at vi kan få fat i de bedste studerende. Og nu lancerer vi dette tilbud, hvor forskertalenter allerede efter tre år begynder på en kandidatuddannelse, der peger direkte frem mod forskeruddannelse, forklarer Anders S. Barfod om det såkaldte Honours Graduate Programme.

Med en 3+5-opbygning af forskeruddannelsen påtager fakultetet sig endnu en gang pionerrollen i udviklingen af uddannelser på danske universiteter. Fakultetet var nemlig også først med at uddanne forskere på 4+4-ordningen. Anders S. Barfod håber, at fakultetet meget snart kan tilbyde danske studerende adgang til det nye program, som dog primært skal få udenlandske studerende tidligt ind i en forskeruddannelse.

– Hvis vi kan se, de alligevel ender med at gå den vej, kan vi lige så godt få dem tidligt ind. Så kan vi være med til at præge dem målrettet til en forskerkarriere, forklarer Anders S. Barfod.

Fleksible tilbud

Det nye program skal bl.a. finansieres af de scholarstipender, som Aarhus Universitets Forskningsfond har lanceret for at øge antallet af ph.d'er og tiltrække udenlandske studerende. Derfor bliver ansøgere til Honours Graduate Programme puljet med de øvrige, der har søgt ind på en forskeruddannelse på enten 4+4- eller 5+3-ordningen.

– Med de tre muligheder for at begynde på en forskeruddannelse råder vi over en fleksibilitet, som er vigtig, hvis vi vil rekruttere internationalt og få de allerbedste til Århus. Og muligheden for at komme direkte på en forskeruddannelse uden at gå omvejen over en mastergrad giver os chancen for at få nogle her til landet, som ellers ville søge andre steder hen.

Kandidatgrad får mindre betydning

Tanken om en 3+5-forskeruddannelse er heller ikke fremmed for Det Samfundsvidenskabelige Fakultets dekan, Svend Hyllebjerg. Han tror, at fremtidens studerende hurtigere vil komme i gang med en forskeruddannelse.

– Når man i Bolognaprocessen arbejder på at adskille bachelorstudiet fra kandidatstudiet, så bliver det naturligt for studerende at overveje en forskerkarriere, allerede når de står med en bachelorgrad. Vælger de at gå den vej, skal de også skoles ind på den på det tidspunkt. Så jeg kan sagtens forestille mig, at der med tiden bliver udviklet et 3+5-program, siger Svend Hyllebjerg.

Han forudser, at kandidatgraden i den proces får mindre betydning. Den skal dog fastholdes som en udgang for de studerende, der ikke kan fuldføre en ph.d.-uddannelse.

Helge Hollesen / hho@adm.au.dk

Handelshøjskole i Århus

Handelshøjskolens kantine for de studerende, "Plug Inn", er indrettet i amerikansk 50'er-stil og bliver også brugt til fester.

Danmarks største studenterforening

Studenterlauget ved Handelshøjskolen står bag samtlige sociale aktiviteter på skolen. 130 lønnede medarbejdere forsøger hver dag at leve op til målet om at skabe de bedst mulige rammer om studiet.

FUSIONSBesøg

Der er liv i Klubben denne tirsdag eftermiddag i november. Folk sidder rundt omkring i cafemiljøet – en del arbejdsomme med laptops, andre med brætspil og nogle få med øl. Der er en rolig summen i det store kælderrum. Man kan sagtens læse eller lave gruppearbejde.

Folk, der har hørt om Klubben på Handelshøjskolen i Århus (ASB) ude i byen, forbinder den uden tvivl med fest, ballade og høj musik, men den er faktisk også omdrejningspunktet for mange studerendes almindelige hverdag på skolen, fortæller Christian Jølck, der er formand for Studenterlauget.

– Man kan komme her en ganske almindelig eftermiddag og hygge sig eller studere, hvis der er plads. Vi er den uddannelsesinstitution, der har færrest kvadratmeter per studerende, så alle områder bliver udnyttet, Christian Jølck, der er ansat på fuld tid som formand og samtidig studerende ved ASB. Studierne klarer han om natten og om morgenen.

Attraktive studiejob

Studenterlauget driver en række forretningsområder på ASB og er samtidig paraplyorganisation for 25-30 foreninger. Foreningerne spænder bredt fra en sportsforening og en jagtklub til en international klub og en forening for unge aktionærer.

Med ca. 3500 betalende medlemmer er foreningen den største af sin slags i landet. Christian Jølck mener, at nøglen til at skabe et godt studiemiljø ligger i at få engageret så mange studerende på tværs af årgangene som muligt.

– Vi er en organisation drevet af de studerende for de studerende. Vi står for festerne og mange topledereforedrag, men vi står også for bl.a. studieintroduktionen og driver kantine og cafeen. I alt har vi ca. 130 lønnede medarbejdere, der alle arbejder på at skabe det bedst mulige studiemiljø, siger han.

Det er attraktivt at få et studiejob hos Studenterlauget – ikke pga. lønnen, men fordi man så kan kombi-

nere arbejde og studier samme sted.

– Mange bruger det meste af deres tid på skolen. Hvis man har arbejde i Studenterlauget, kan man måske arbejde lidt mellem undervisningstimerne, siger Christian Jølck.

Ser frem til fusionen

Australske Rebecca Hobden har læst på ASB i godt to år. Hun er en af skolens ca. 500 udenlandske studerende og er aktiv i ASBIS, en forening under Studenterlauget, der bl.a. arbejder for at fremme integrationen af de internationale studerende.

– Studiemiljøet her er fantastisk. Men da jeg kom hertil, var forholdene ikke så gode for udenlandske stu-

derende. Der foregik simpelthen for lidt på engelsk. Det har ASBIS været med til at rette op på, siger hun.

Christian Jølck ser frem til fusionen med universitetet. Den vil styrke forsknings- og uddannelsessiden, mener han. Den sociale integration må komme stille og roligt.

– Sociale fællesskaber er noget, der opstår. Dem skal man ikke tvinge igennem. Med nye fælles uddannelser vil vi lære hinanden bedre at kende. Og hvem ved: Måske stiller vi op med et hold fra handelshøjskolen ved kapsejladsen på universitetssøen næste år, griner Christian Jølck.

Hans Plauborg / hhp@adm.au.dk

HANDELSHØJSKOLEN (ASB)

- blev grundlagt i 1939 med 72 studerende
- har en årlig omsætning på ca. 322 mio. kr.
- har 243 VIP-ansatte og 241 TAP-ansatte
- har over 7.000 studerende heraf 12 procent internationale studerende 65 ph.d.-studerende

Topforskning i forbrugeradfærd

Med forskere fra handelshøjskolen kan det fusionerede Aarhus Universitet slutte cirklen fra jord til bord.

FUSIONSBesøg

Gemt lidt af vejen i Hasle sidder en gruppe forskere, som er rigtig gode til at forstå os mennesker – især når det drejer sig om vores gøren og laden i supermarkeder og nichebutikker. Den udforsker de så godt, at de sidste år fik prædikatet som Europas førende forskere i forbrugernes forhold til fødevarer og livsstil.

MAPP kalder forskerne det center ved handelshøjskolen, som er rammen om deres arbejde, der allerede fem år efter starten i 1991 i en international evaluering blev betegnet som enestående i Europa.

– Et af målene med MAPP er at gøre dan-

ske fødevarerproducenter mere markedsorienterede og levere viden, de kan bruge i deres produktudvikling. Og her kan en forståelse af forbrugerne give nogle konkurrencefordele, forklarer professor Klaus G. Grunnert, der er centerleder.

Eftersom den danske fødevarersektor retter sig mod et stort internationalt marked, er forskningen ved MAPP også internationalt orienteret. Aktuelt er centret bl.a. med i EU-projektet Seafoodplus, hvor MAPP specifikt ser på forbrugernes holdninger og adfærd i forhold til fisk.

Klaus G. Grunnert forventer, at fusionen med Aarhus Universitet vil betyde et udvidet samarbejde med de bio-og nanoteknologiske

miljøer, som også producerer forskning til fødevarersektoren.

– I forvejen har vi et godt samarbejde med Danmarks Jordbrugs Forskning, som jo også fusionerer med universitetet, så vi får en institution, som støtter alle dele af fødevarerindustrien, fastslår han og understreger der også er behov for nye uddannelser med relation til fødevarerindustrien

– Vi burde have forløb, som i højere grad integrerer det tekniske med det samfundsvidenskabelige.

Helge Hollesen / hho@adm.au.dk

Agenter skal skaffe studerende

Handelshøjskolen (ASB) satser på studerende, der er villige til at betale sekscifrede beløb for en uddannelse.

FUSIONSSESØG

Agenter i Kina og Tyrkiet skal fremover være med til at skaffe studerende til Handelshøjskolen i Århus. Den kommende professional school ved Aarhus Universitet vil nemlig have flere udenlandske studerende til at tage en uddannelse på Aarhus School of Business (ASB) – og helst flere af dem, der skal betale for en bachelor- eller kandidatgrad.

Og det skal netop studerende fra Kina, Tyrkiet og Indien. ASB har udpeget de tre lande som indsatsområder i sin markedsføring af de 12 engelsksprogede fuldtidsuddannelser, den tilbyder fra sommeren 2007. I år udbyder ASB syv af slagsen, men målet er at øge antallet til mindst 15, fortæller fuldmægtig Lonni Klitgaard fra studievejledningen på ASB.

Omkring 700 udenlandske studerende er i dag indskrevet på en fuldtidsuddannelse på ASB, hvor yderligere 400 udvekslingsstuderende bidrager til det internationale studiemiljø, ASB-strategien udstikker. Den satser på at få flere af begge grupper studerende i de kommende år, samtidig med at der gerne skulle blive flere end de nuværende 400 danske studerende, der tager et udvekslingsophold. Derudover har ASB i år etableret et internationalt sommeruniversitet, hvor udenlandske lærere underviser studerende på ASB. På sigt regner man med, at andelen af udenlandske studerende bliver større end de ti procent, som deltog i år.

Aktiv på messer

16 studerende lægger i år penge på bordet for at få den uddannelse, de ønsker. En toårig kandidatuddannelse koster 133.000 kr., mens en bachelorgrad kan fås for 158.000 kr. Før optagelsen skal de studerende i flere tilfælde gennem en screenings-proces. ASB kræver bl.a. at se kinesiske studerendes originale eksamensdokumenter.

For at få flere udenlandske studerende er ASB i modsætning til hovedparten af danske universiteter meget synlig på udenlandske uddannelsesmesser – i år gik turen til Tyrkiet, Indien og Kina, og til foråret gælder det Holland og Tyskland.

I rekrutteringen af degree-studerende bruger ASB også sine 200 partneruniversiteter.

– Det kan være vigtigt for f.eks. en kinesisk studerende at vide, at vi er partner med nogle af de bedste universiteter i Kina, forklarer Lonni Klitgaard.

Seneste skridt i markedsføringen af uddannelser ved ASB er websider på kinesisk og tyrkisk.

– Vi kan vi ikke forlade os på, at forældre til kommende studerende forstår vores engelsksprogede information. Men de skal jo også kunne sætte sig ind den uddannelse, de betaler for deres børn, begrundet Lonni Klitgaard initiativet.

Helge Hollesen / hho@adm.au.dk

Tilbagegang for Studenterrådet

Selvom valget næsten ikke ændrede noget i mandatfordelingen mellem listerne, så mistede Studenterrådet 3 ud af 10 vælgere i forhold til sidste valg.

POLITIK

Duften af sød, kogende rødvin lå tungt over gangene omkring afstemningsstederne til universitetsvalget.

For at få flere til at sætte deres kryds blev de ultimative våben, gløgg, slik, æbleskiver og rundstykker, nemlig taget flittigt i brug af listernes kampagner, og køerne til de gratis glæder var dagen igennem mindst lige så lang som den til stemmestemmerne.

I foyeren ved statskundskab stod de studerende fra Jura, Økonomi og Statskundskab i lange køer for at få lov til at afgive deres stemme, mens de tilforordnede på andre valgsteder, især i eftermiddagstimerne, havde rigelig tid til både at småsnakke, læse avis og smugspise af det slik, som elers var tiltænkt de studerende.

Generelt var dette års valg til universitetsbestyrelsen lidt mindre velbesøgt end sidste år. Kun 2944 valgte at udnytte muligheden for indflydelse – 600 færre end i 2005. Det gav en stemmeprocent på 14,6.

Næsten alle de mange sofavælgere stemte i 2005 på en af Studenterrådets lister, og det betyder, at den tværpolitiske liste mistede 3 ud af 10 vælgere til det centrale valg til universitetsbestyrelsen.

Vidste det godt på forhånd

Studenterrådets genvalgte medlem af universitetsbestyrelsen, Simon Krøyer, er ked af det lave stemmetal, og han forklarer, at det formentlig skyldes fraværet af kampvalg på en række fakulteter.

– Vi havde godt på fornemmelsen, at valgdeltagelsen ville falde i forhold til sidst, og at det nok var os, der ville miste stemmer. På en række studier var der ikke kampvalg til de lokale studenterråd. Det giver lavere interesse for valget, og det smitter også af på valgdeltagelsen til bestyrelsesvalget, siger han.

Den store tilbagegang i stemmer betyder ikke umiddelbart noget for Studenterrådet, hverken i form af mistet indflydelse eller mindre tilskud. Til bestyrelsen vandt Studenterrådet både den faste plads og observatørposten. Når tilskuddet fra universite-

tet skal beregnes, vægter stemmerne ved dette års valg kun en tredjedel, og Simon Krøyer understreger, at han faktisk er mere ked af, at valgdeltagelsen faldt, end at Studenterrådet fik færre stemmer.

– Der er nogle studier – Jura, Statskundskab og Økonomi – hvor valget altid er et tilløbsstykke, og mange lister stiller op. Men på andre studier skal vi gøre en ekstra indsats, hvis folk skal gøres opmærksomme på, at det er vigtigt at stemme. Det var bare sværere denne her gang.

Fremgang til Frit Forum

Frit Forum, de socialdemokratiske studerende, var valgets store vinder. Listen næsten tredoblede sit stemmetal til bestyrelsesvalget, vandt en ekstra post i studienævnet på Statskundskab og var blot 21 stemmer fra at vinde pladsen i Statskundskabs akademiske råd fra Studenterrådets liste.

Peter Løhmann var listens spidskandidat, og han er rigtig godt tilfreds med det gode valg.

– Jeg er selvfølgelig glad for den fantastiske store opbakning. Jeg tror, vores succes skyldes, at vi har været tydelige og klare i vores kommunikation, og at vores politiske ståsted gør, at folk ved, hvad de får, når de stemmer på os.

Peter Løhmann tror, at de politiske lister vil gå endnu mere frem ved de kommende valg, fordi han mener, de er et klart valg.

Politik eller ej

To af dem, der både satte et kryds og sikrede sig noget varm juledrik, var Morten Fosgrav og Niels Larsen fra Erhvervsøkonomi. De stemte begge to på Studenterrådets liste og mener, modsat Peter Løhmann, at studenterpolitikken som udgangspunkt ikke skal være partipolitisk.

– Alle listerne vil jo gerne skabe bedre forhold for de studerende, så hvorfor kan de ikke gøre opmærksom på det sammen? Jeg synes nogle gange, at partifarverne bliver lidt påtagede, fordi der i virkeligheden ikke er så meget at være uenige om, slår Niels Larsen fast.

Det synspunkt er Anders Toft Hansen fra

Jura ikke enig i. Han mener, at partipolitik netop hører hjemme i studenterpolitik, fordi mange af de valg, man træffer, er politiske. Han har selv stemt på Konservative Jurister og har udelukkende gjort det ud fra partifarven:

– Selvfølgelig betyder partipolitik noget, og i mange afgørelser vil det være nødvendigt for studenterpolitikkerne at have et syn på uddannelsessystemet som helhed for at kunne træffe en afgørelse.

Anders Toft Hansen mener også, at de politiske lister er en service til dem, som måske er bedre inde i det landsdækkende politiske billede end i studenterpolitikken, fordi de så allerede har en fornemmelse af de forskellige listers reelle politik.

Mere end valgkamp

Men selvom de er uenige om politikken, så kan de ikke diskutere studenterpolitikernes synlighed i mange sekunder. Alle tre understreger, at de gerne ville se mere til deres studenterpolitikere mellem valgene.

– Jeg synes ikke, listerne er synlige nok. De har behov for at lave en række politiske arrangementer, så de i højere grad hører de studerende og træffer beslutninger på et mere repræsentativt grundlag, siger Anders Toft Hansen.

Det bakker Niels Larsen op om. Han så gerne, at studenterpolitik blev mere end valgkamp med rundstykker og æbleskiver.

– Jeg synes, det er godt, at kandidaterne prøver at gøre valget til både en faglig og en social aktivitet. Så ved flere, at de skal huske at stemme. Men jeg kunne godt tænke mig, at listerne blev lidt mere synlige mellem valgene. De har en god debat nu, men jeg vil også gerne se dem til hverdag. Så var der nok også flere, der ville møde op og stemme, forklarer han.

Kristian Serge Skov-Larsen / ksl@adm.au.dk

Søren Kjeldgaard / AU-foto

600 færre studerende gik til valgurnerne i år, og det kostede Studenterrådet stemmer. 2111 stemmer var dog klart nok til at rådet den 1. februar kan sætte sig på de to poster, de studerende har i bestyrelsen for Aarhus Universitet. Her får Simon Krøyer stemmeret, mens Freje Boe-Hansen bliver observatør.

Smagsdommeren

Idealet er, at vi skal være slanke. Alligevel spiser vi os federe og federe. Det er ikke så underligt, som det lyder. For hvis vi forlader os på vores biologiske instinkter og følger tilskyndelserne i det moderne forbrugersamfund, eksploderer vægten. Kun smagens dannelse vil kunne ændre på det, mener professor Verner Møller.

BLÅ BOG

44-årige Verner Møller er en af Danmarks mest fremtrædende idrætsforskere. I september blev han ansat som professor i humanistisk-samfundsvidenskabelig idrætsteori ved Center for Idræt. Her får han til opgave at opbygge en forskningsenhed inden for områderne idræt og kropskultur.

Verner Møller har udgivet en række bøger om ekstremsport, sundhed og elitehåndbold, men han er nok bedst kendt for sin forskning inden for doping, hvor han offentligt har markeret sig som en skarp debattør.

Verner Møller sidder og piller lidt ved sin Happy Meal. Den ser nu ikke ud til at have gjort ham specielt happy. Det er sin sag at skulle tygge sig igennem et MacDonald's-måltid klokken 10 en fredag formiddag.

Egentlig ser den spændende ud, den farvestrålende pakke med billeder fra filmen *Løvenes Konge*, vi har fået af den friske unge *sales manager*.

– Det er jo altid rart at få en gave, man skal pakke ud. Så føler man sig værdsat. Det er også derfor, alle skilsmisseforældrene ryger lige herhen, så de kan give deres børn en billig gave, siger Verner Møller, mens han leder i pakken efter den gave, der altid følger med et Happy Meal.

Det viser sig at være en kagebog. Din egen kagebog med opskrifter på sunde måltider fyldt med grønsager. "Pitabrød er ekstra sjove at bage, fordi de puster sig op", står der blandt andet på side 6. Bogen er vist mere en gave til mors dårlige samvittighed end til lille Søren med munden fuld af Big Mac.

– Den må være lidt af en skuffelse, hvis man

er barn. Men det er dæleme godt tænkt. Det kommer man ikke udenom, siger Verner Møller.

Det perfekte koncept

MacDonald's fylder en del i idrætsprofessor Verner Møllers seneste bog *Det gyldne fedt – analyse af et lukrativt samfundsproblem*. Hvorfor æder vi os federe og federe, når både æstetikken og sundheden kræver, at vi er slanke, spørger han. Hvilken betydning spiller individualiseringen af vores livsform for eksempel?

MacDonald's succes hænger sammen med individualiseringen, mener han. Konceptet passer perfekt. På MacD er der ingen faste spisetider. Man behøver ikke slå sig ned, men kan snuppe en snack i farten. Det tager ingen tid, kræver minimal opmærksomhed, og maven fyldes akut, selv om kalorierne er tomme.

– MacDonald's er nok den fastfoodkæde, der bedst har forstået at profitere af vores individualistiske livsstil ved at tilbyde pseudosociale erstatninger i stedet. Uanset hvor i verden vi

er, kan vi altid føle os hjemme på MacDonald's, for restauranterne er stort set ens overalt. Det samme er maden. Den er genkendelig, eller som de engelsktalende vil sige: familier. En Big Mac er en moderne pendant til "frikadeller, som vor moder lavede dem", siger han.

Genialiteten ved den manglende smag

På MacDonald's er der ikke forskel på børn og voksne. Ikke meget i hvert fald. Alle drikker sodavand, og alle får en gave, hvis de bestiller en Happy Meal. Kniv og gaffel findes ikke. Alle spiser som børn – med fingrene.

– At spise med fingrene er – ligesom masturbations – en måde at være social med sig selv på. Det har MacDonald's også forstået at udnytte. Prøv nu at se den her lune bolle, siger Verner Møller og tager sin cheeseburger op af pakken.

– Man griber om den lune burger, som en nyfødt griber om moderens bryst. Man kan ikke undgå at grise. Og hvad gør man så? Man tørrer mund og slikker fingre i et væk. Det er ikke kønt, men det stimulerer og giver tryghed.

Dyre produkter er som regel en langt større nydelse, og derfor behøver man mindre. Smagsintensiteten virker simpelthen som en bremse på indtagelsen. Det kan selvfølgelig være svært at sadle om i mere ødsel retning, hvis ugens højdepunkt er at gennemgå tilbudsaviserne, men jeg tror, det er muligt.

Lars Kruse / AU-foto

At spise med fingrene er – ligesom masturbation – en måde at være social med sig selv på. Det har MacDonald's også forstået at udnytte.

Det ved vi fra børn. De tager også hele tiden hænderne til munden, når de føler behov for at betrygge eller trøste sig.

Her kunne historien stoppe, hvis ellers børn og voksne blev mætte af deres ene Happy Meal eller Big Mac-menu. Det gør de bare ikke. Det sociale behov melder sig kort efter, at hænderne har forladt munden, og i mangel af bedre kan man hurtigt få lyst til endnu en burger.

– Her har MacDonald's virkelig det geniale kort, der overtrumfer Burger King og de andre fastfood-kæder. Mens Burger King griller deres bøffer og kommer rå løg i, så de faktisk smager af noget, så har MacDonald's-burgerne den kommercielt fortrinlige egenskab, at de smager så beskedent, at smagsindtrykket forsvinder med den sidste bid. Smagssansen er blevet pirret – hvis man ellers overhovedet kan lide smagen – men den er ikke blevet mættet. Derfor er der ikke nogen som helst

grund til ikke at spise en mere, og det er netop derfor, MacDonald's har så stor succes med at tiltrække *heavy users*. Hvis jeg ikke spekulerede over konsekvenserne, kunne jeg da sagtens spise ti mere af de her, siger Verner Møller, mens han gnasker og sutter sig igennem sit lille bryst af en cheeseburger.

Refleksion og selvkontrol

Nu har individualiseringen af vores livsform og vores umættelige hang til at spise Filet-O-Fish i infantiliseringsens kulinariske højborg utvivlsomt kun en lille aktie i fedmeepidemien. Der er mange andre forklaringer i omløb.

Lægerne siger, at fedme er en sygdom, vi må behandle ved at skære i de fede og binde deres mavesæk op, så der ikke kan være så meget i den. De fede trænger med andre ord til en mekanisk reparation. Psykologerne vil finde årsagen til de voksende deller i fortrængte seksuel-

le traumer og elendige familieforhold, mens neurobiologerne vil søge årsagen i genetisk betingede problemer med appetitreguleringen. De fede selv siger som regel, at de kommer fra en familie, hvor man bare skal kigge på othello-lagkagen, før den springer op på sidebenene – altså en uheldig familiemæssig arv. Hos den almindelige offentlighed er holdningen som regel den, at de fede lider af en karakterbrist. De kan simpelthen ikke styre sig, når de ser et tagselvbord.

Verner Møller tilbageviser alle forklaringerne som utilstrækkelige og fremsætter i stedet den provokerende påstand, at fedmeproblemet afspejler et dannelsesproblem.

– Folk bliver fede, fordi de indtager flere kalorier, end de forbrænder. Det er ret simpelt. Problemet er, at hvis vi følger vores biologi, vores naturlige instinkter, så bliver vi fede. Vi ved alle, hvordan det er at være i selskab med en skål peanuts. Hånden har næsten sit eget liv. Måske overvejer man indimellem, om man skal tage flere, og for så vidt at man reflekterer over det, udøver man selvkontrol, men selvkontrol er altså ikke nogen medfødt evne. Lysten og viljen skal tøjles via dannelsen af fornuften, siger Verner Møller.

Det bliver ikke bedre af, at vi overalt tilskyndes til at forbruge. Det er næsten umuligt at forsage overforbrug i en verden, hvor behovet for anerkendelse og social accept i vid udstrækning er hængt op på forbrug. Forbrug er lig med vækst, og skulle vi glemme det et øjeblik, hjælper reklamerne os med at huske det. Virksomheder i USA bruger årligt, hvad der svarer til to gange landets samlede offentlige og private uddannelsesbudget, på markedsføring.

– Hvis virksomhederne bruger dobbelt så meget på at manipulere fornuften, som der samlet investeres i at udvikle den, er der ikke noget at sige til, at fornuften er trængt, konstaterer Verner Møller.

Den udannede bevidsthed

Fornuftens dannelses er ikke ligefrem noget nyt filosofisk problem. Platon skrev om det i hovedværket *Staten* for snart 2500 år siden. Som var det en direkte kritik af det moderne forbrugersamfund, beskriver Platon, hvordan den udannede bevidsthed kan forledes af fristere. Den udannede ender med at leve et liv, hvor han “føjer enhver lyst, der kommer op i ham; snart er han beruset og morer sig med fløjtespil, snart drikker han vand og afmagrer sig; til tider dyrker han legemsøvelser, men undertiden driver han og er ligegyldig med alt ... der er hverken nogen orden eller nogen tvang i hans liv, men behageligt frit og saligt kalder han dette liv, og således lever han til stadighed.”

– Når vores evne til at skelne væsentligt fra uvæsentligt ikke udvikles, bliver vores tilværelse uden retning og mening. Den manglende dannelses fører til et liv uden fokus, og tilværelsen bliver primært orienteret mod tilfredsstillelse af det umiddelbare behov, siger Verner Møller.

– *Hvad tænker du selv, når du ser en fed person sidde og fylde sig på MacDonald's? At vedkommende er dum og udannet?*

– Jeg tænker, at her er en person, der simpelthen ikke har fattet den moderne tilværelse, en person, der ikke magter den og ikke har forudsætningerne for at analysere og forholde sig til det samfund, vedkommende lever i. Sagen er, at hvis man følger de umiddelbare tilskyndelser i det her samfund, så bliver man fed. Vores biologi har slet ikke kunnet følge med de ændrede forudsætninger for den moderne tilværelse. Hvis du ude i naturen bliver

for fed, er du ikke hurtig nok, men du smager godt, og så bliver du ædt. Derfor er der ingen fede dyr i naturen.

Smagens dannelses

Verner Møller kaster sig ikke ud i en stor forvarstale for fornuftens dannelses via et nyt oplysningsprojekt. Lysten har alligevel sine egne veje, som fornuften ikke kender, og derfor handler det snarere om at vinde lysten for sig. Smagen skal dannes, så vi hellere vil spise et lille stykke mørk Lindt-chokolade i stedet for en stor plade Ritter Sport og skylle efter med en hvid bourgogne i stedet for en Liebfraumilch til 17,95. Den sidste bliver ikke god, fordi nogen tilfældigvis kan lide den. Her – som i andre sammenhænge – må vi tro på smagsdommerne, dem, der har forstand på vin.

Problemet er, at vi simpelthen er alt for sparsommelige.

– Euforien over vores vilde forbrugsmuligheder får os til at fare tilbudsaviserne igen, fordi vi tror, at lykken er at få mest muligt for pengene. Det er helt galt, for i det moderne forbrugersamfund er det sparsommeligheden, der lægger kilo på kroppen. Det bedste værn mod fedme er at give den som rig og gå kompromisløst efter kvalitet, siger Verner Møller og nævner en engelsk undersøgelse, der viser, at jo mere man spenderer på mad, jo mindre kvanta køber man. Det er ikke så underligt, mener han.

– Dyre produkter er som regel en langt større nydelse, og derfor behøver man mindre. Smagsintensiteten virker simpelthen som en bremse på indtagelsen. Det kan selvfølgelig være svært at sadle om i mere ødsel retning, hvis ugens højdepunkt er at gennemgå tilbudsaviserne, men jeg tror, det er muligt. Det kræver ikke nogen trænet gane at smage forskel på en Summerbird-flødebolle og et billigt industriprodukt, og det er heller ikke svært at smage forskel på specialbutikkens bedste parmaskinke og discountkædens trestjernede luksussalami, siger Verner Møller.

Når man har vænnet sig til at gå efter kvalitet, er det næste trin vanskeligere. Én ting er at spendere på sig selv. Noget andet er at servere hvid bourgogne og dyre parmaskinker for andre.

– De penge, man giver ud på sine venner, bliver man ikke fed af. Men desværre er der en tendens til, at selv om vi har bedre råd end nogensinde til at servere noget godt, så holder vi lidt igen. Hvis vi har en god flaske champagne liggende, byder vi måske alligevel velkommen med et glas cava eller crémant. Det er ikke klædeligt. Men det skyldes igen den borgerlige dyd sparsommelighed, der under de nye betingelser er blevet en trussel mod folkesundheden, siger Verner Møller, mens han tygger på formiddagens sidste MacDonald's-pomfritter.

– Hvor er smagen dog henne i den her? Det er sgu ikke ligesom dem, man fik på grillbaren, da jeg var knægt, siger han.

Der er ikke nogen grund til ikke at tage en mere. Men der er vist heller ikke rigtig nogen grund til at gøre det.

Hans Plauborg / hhp@adm.au.dk

Verner Møller

Det gyldne fedt

– analyse af et lukrativt samfundsproblem
264 sider, 199 kr., Gyldendal

Denne artikel bliver også bragt i Aarhus Universitets alumnemagasin *AU-gustus*, som i den kommende udgave sætter fokus på temaet “Fødevarer, madkultur og gastronomi”.

Kalder København...?

Din succes i fremtiden afhænger af dine evner til at kommunikere med andre mennesker, så du kan sælge dig selv og dine budskaber!

Templine er specialiseret i medarbejdere til call center og kundeservice. Vi tilbyder stillinger på alle niveauer, som f.eks. konsulent (studiejob), key account manager, teamleder eller projektleder, og vi samarbejder kun med anerkendte og ambitiøse virksomheder.

Templine kan dermed blive din adgang til personlig udvikling og et arbejde inden for salg og service med seriøse rammer og masser af udfordringer både under og efter studietiden.

Så hvis København kalder, så giv os et ring på 31 21 29 29, eller klik ind på www.templine.dk nu!

TEMPLINE

OPINION

Redigeret af Helge Hollesen – Indlæg sendes til campus@au.dk

Ny model for fordelingen af basismidler

Svend Hylleberg, dekan,
Det Samfundsvidenskabelige Fakultet

KOMMENTAR

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling (VTU) er fremkommet med et forslag til en ny model for fordelingen af universiteternes basismidler, der sammen med STÅ-indtægterne udgør indtægterne på universitetets ordinære drift (STÅ = studenterårsværk, dvs. beståede eksaminer).

Modellen er et radikalt brud med den hidtidige model, der stort set er baseret på en initial fordeling baseret på et eller andet princip, der fortaber sig i historiens tåger, samt nyere delfinansieringsmodeller, baseret på modeller som f.eks. 50:40:10-modellen, der angiver vægtgrundlaget i en model, hvor STÅ-indtægter, eksterne midler og ph.d. danner basis.

Det kan bestemt hilses velkomment, at ministeriet nu melder ud med en model, der har til hensigt at forøge bevillingen til de dynamiske og initiativrige universiteter og samtidig skabe en åbenhed om fordelingen af basismidler, der muliggør, at universiteterne kan planlægge efter og tilpasse sig de overordnede retningslinjer, jf. bl.a. Globaliseringsrådets anbefalinger.

I VTU's forslag fordeles en fast basisbevilling til de 8 universiteter efter en rangordning af disse. De 8 universiteter fordeles i tre rangklasser, I, II og III, hvor Gruppe I består af de tre universiteter, der bedømmes til at være over middel, Gruppe II består af de to universiteter, der bedømmes til at være middel, og Gruppe III er de tre universiteter, der er under middel.

Den totale pulje til basismidler fordeles herefter ved at multiplicere Gruppe I-universiteternes basismidler med en faktor, der er større end 1, f.eks. 1,10, Gruppe II-universiteternes basismidler multipliceres med en faktor, der også er over 1, men lidt mindre, f.eks. 1,05, mens Gruppe III-universiteternes multiplikationsfaktor er 1,00. Da den samlede bevilling er fast og således i en stationær situation ikke ændres, korrigeres de basisbevillinger, der fremkommer, med en faktor, der er forholdet mellem summen af de beregnede bevillinger og den givne faste bevilling.

Fordelen ved denne model er, at valget af multiplikationsfaktorer bestemmer graden af omfordeling på en meget elegant og nem måde. Det særprægede er, at et universitet kan forbedre sig på alle de parametre, der indgår i rangordningen, og alligevel ende med at få sine basismidler beskåret med f.eks. 10 procent, afhængig af de valgte multiplikationsfaktorer. Det kræver blot, at de øvrige universiteter også har forbedret sig.

Rangordningen af universiteterne sker med baggrund i fire afdelinger af indikatorer. I den første afdeling, kaldet "Omkostningseffektivitet", anvendes der i forslaget en indikator, nemlig forholdet mellem, hvad der kaldes output, som måles ved 50:40:10-modellen, og input, som måles ved universiteternes lønsum. Forudsat at der angives præcise og rimelige definitioner af elementer i dette forhold, finder jeg, at dette er en indikator, der næppe kan

rettes mange indvendinger imod, ud over dem, der altid kan fremkomme mod sådanne operationelle mål.

I den anden afdeling, kaldet "Forskningskvalitet", anvendes der en indikator, der er udsprunget af den såkaldte norske model, som er en model, hvor forskningsoutput i form af videnskabelige artikler og bøger måles, vejes og rangordnes efter et princip, der forsøger at tage hensyn til de forskelle, der eksisterer på forskellige områder med naturvidenskab og

“Det særprægede er, at et universitet kan forbedre sig på alle de parametre, der indgår i rangordningen, og alligevel ende med at få sine basismidler beskåret

sundhedsvidenskab på den ene fløj, humaniora og teologi på den anden og samfundsvidenskab midt imellem. Igen under forudsætning af, at bestanddelene af indikatorerne for forskningskvalitet er rimeligt og præcist definerede, er dette en model, der ganske vist vil kræve tilpasninger på visse områder, men som synes at ligge i den bedste ende af de alternativer, der er kastet på markedet.

I den tredje afdeling, kaldet "Undervisningskvalitet", anvendes fire indikatorer, frafaldsprocent, gennemførelsestid, internationaliseringsgrad og dimittendernes beskæftigelsesgrad. Alle disse indikatorer har en åbenbar folkelig appel, men anvendelsen af dem vil uden tvivl have konsekvenser, der er meget lidt hensigtsmæssige og formentlig ikke forventede.

Anvendelse af frafaldsprocent på det enkelte studium, som der formentlig lægges op til, vil medføre kvalitetssænkning og vanskeliggøre merit. Anvendelse af normeret tid plus 1 år vil medføre kvalitetssænkning, samtidig med at der ikke gives noget incitament til, at studerende skal opgive det søde studieliv med en større eller mindre grad af erhvervsarbejde ved siden af studiet.

Internationaliseringsindikatoren kan give incitamenter i den retning, der ønskes, men sikrer man ikke kvalitetssiden, vil der blive lavet en masse bunkeaftaler, hvor studerende fragtes frem og tilbage mellem danske universiteter og amerikanske eller engelske tredje-

rangsuniversiteter og andenrangsuniversiteter i ikke-engelsktalende lande. Det er jo stort set også den slags aftaler, der har været baggrund for den allerede eksisterende masseturisme på området.

Beskæftigelsesindikatoren forekommer selvfølgelig også at være relevant, men hvis den ikke tager hensyn til konjunktursituationen, træghederne og den monopoliseringsstrategi, der har præget f.eks. lægeuddannelsen, er den heller ikke en velegnet indikator for uddannelsens kvalitet i form af evnen til at uddanne folk, der er brug for i samfundet.

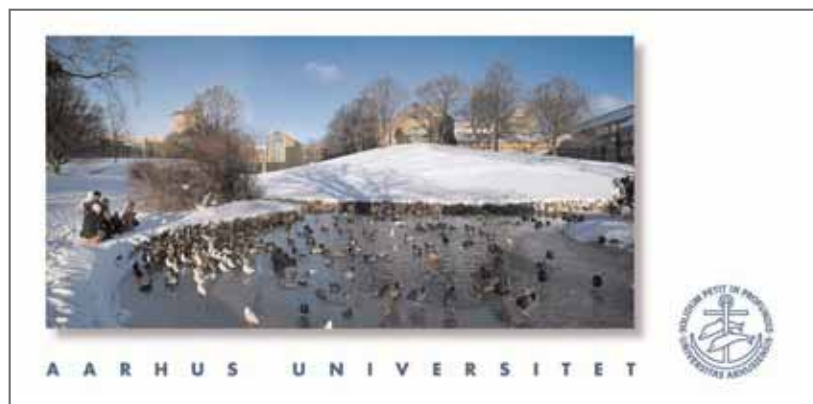
Den langt mest diskutabile afdeling er imidlertid den fjerde, kaldet "vidensprednings-kvalitet". Her anvendes tre indikatorer. Den første er provenuet fra patenter og rettigheder, selv om det er velkendt, at med få undtagelser har intet universitet, hverken dansk eller udenlandsk, haft et provenu, hvis udgiftssiden opgøres på rimelig vis. Den anden er antallet af levedygtige spin-offs, hvilket er en fuldstændig umulig genstand at opgøre. Den tredje indikator, der angives, er antallet af private forskningsbevillinger. Denne og de øvrige indikatorer giver indtryk af, at f.eks. et Kemisk Institut udgør det samlede universitet, og at den formidling af forskning, der sker på anden og ofte mere effektiv vis gennem skriftlige formidlingsprodukter, udstillinger, deltagelse i udvalg, kommissioner, råd og nævn, private og offentlige bestyrelser, ikke belønnes. Det vil selvfølgelig medføre, at universiteterne vil indskrænke disse aktiviteter til et minimum og bede de ansatte på alle de ikke-naturvidenskabelige/-tekniske områder om at koncentrere sig om at producere STÅ og forskningsartikler/bøger. Men det er måske også hensigten?

Heldigvis er der i VTU også en forståelse for, at forslaget kun er et foreløbigt oplæg, der skal forfines betydeligt, og at dette skal ske i dialog med universiteterne. Der vil derfor blive nedsat en række udvalg, der skal arbejde med forslagets enkeltdele. Man kan kun håbe, at intentionen om, at modellen skal kunne anvendes i forbindelse med finansloven for 2008, hvilket betyder, at fristen reelt er marts 2007, ikke indebærer en dårligt gennearbejdet model.

En mere teknisk gennemgang af modellen kan downloades via www.samfundsvidenskab.au.dk/kvalitetsmodellen.pdf

JULEKORT

Informationskontoret har igen i år trykt et nyt julekort

Bestillingsseddel ligger på

www.au.dk/da/medarbejdere/konferencevarer/bestilkonf.pdf

Den skrives ud, udfyldes og sendes med intern post til Informationskontoret. Man kan også sende en mail til info@au.dk eller ringe til Informationskontoret på tlf. 8942 2340.

Der er stadig julekort tilbage fra de foregående år, og da der ikke er årstal på dem, er de stadig anvendelige. De kan – sammen med de øvrige konferencevarer – ses på

www.au.dk/da/medarbejdere/konferencevarer

Julekortene er gratis for alle medarbejdere.

TA' BUSSEN - LINIE 888

KUN 120 KR.

For studerende og seniorer
fra mandag til torsdag

ÅRHUS
ROSKILDE
KØBENHAVN

Rejsetid ca. 3 timer.
Afgang fra Århus
rutebilstation.

Tlf. 70 210 888

Online booking:

www.linie888.dk

Abildskou A/S

CAMPUSLIV

Poetryslam med bulgarske triller

Bulgarskfødte Névína Yonkova Dokova kalder poetryslam for øjeblikkets kunst. Hun er studerende på Aarhus Universitet, og snart skal hun male ordbilleder til DM i poetryslam i København.

SPROGLIV

Med let spredt benstilling og en rolig stemme læser Névína Yonkova Dokova op fra sine digte på dansk. Ordene er sjove, smukke, dybsindige, korte og lange og indeholder alt fra sex til gudesmukke metaforer og endeløse spekulationer om at holde hinanden i hånden. Efter at have vundet over ni andre deltagere til den jyske kvalifikationsaften skal hun sammen med indehaverne af anden- og tredjepladsen til Danmarksmeesterskab i poetryslam den 9. december i København.

– “Slam” er øjeblikkets kunst. Man kan sammenligne det med de billeder på jorden, folk i Østen laver af forskelligt krydderipulver – afsin-

digt smukke og i næste øjeblik fejlet bort, siger Névína Yonkova Dokova, magister i Skandinaviske Studier fra Sofia Universitet i Bulgarien og snart bachelor i Nordisk Sprog og Litteratur ved Aarhus Universitet.

Névína Yonkova Dokovas bulgarske accent lægger en form for ærlig ramme omkring hendes ord. Indimellem ser hun op fra papiret med et sigende blik, men ellers overlader hun scenen til poesien.

– Jeg tager med vilje sort tøj på til poetryslam for at give publikum mulighed for at fokusere på min stemme og mine ord, fortæller hun.

Digternovice til DM

Inden for poetryslam er Névína Yonkova Dokova en nybegynder. Hun har kun “slammet” i et års tid og aldrig skrevet digte, før hun kom til Danmark i 2003. Alle hendes digte er på dansk.

– Jeg har altid beskæftiget mig med sprog og tekster, så det føles som en naturlig udvikling for mig at skrive digte. Jeg skriver på dansk, fordi jeg tænker på det sprog, som jeg bruger til daglig, forklarer den sprogkyndige “novice”.

Névína Yonkova Dokova lægger ikke skjul på, at det mest er for personlig vindings skyld, at hun dyrker poetryslam:

– Jeg elsker at høre publikums umiddelbare reaktion på mine digte. Det er en håndgribelig form for respons, som tilfredsstiller mig både kunstnerisk, følelsesmæssigt og intellektuelt, siger hun.

Névína Yonkova Dokova tør ikke gætte på, hvordan dommerne bedømmer hendes præstation til Danmarksmeesterskabet i København, men hun betegner selv sine digte som hørende til den indholdsmæssige genre. Der er også den type “slammere”, der er mere teknisk betonedede og bruger mest energi på at lege med ordene. Hun mener, det kan være en stor udfordring at konkurrere med dem.

Martin H. Damsgaard / mhd@adm.au.dk

Névína Yonkova Dokova har kun dyrket poetryslam i et år, men er en garvet sprogkvinde. Lørdag den 9. december skal hun repræsentere Jylland ved DM i poetryslam på københavnsk grund.

Søren S. Kjeldgaard / AU-foto

Salmer får rock-renæssance

Studerendes nye fortolkninger af den danske salmeskat henvender sig til mennesker i selvrealiseringens tidsalder. Selv om vi ikke længere dør af tuberkulose eller skal hakke roer i frostvejr, har vi brug for at finde fred, mener kunstnerne.

FORMIDLINGSPROJEKT

To unge og kirkevante studerende har med deres orkester, “Himmelblå”, udgivet cd'en *Sorrig og Glæde*. Projektet går ud på at formidle gamle og kendte salmer, og målet er at nå længere ud end til kirkebænkene. Genren er en nordisk form for rock, der henter inspiration fra electronica, jazz og postrock. Der er altså noget for den moderne lytter, som ønsker genrer og indhold fjernt fra P3.

De to initiativtagere, Jacob Schjødt Worm og Jesper Smalbro, begyndte for alvor at målrette konceptet, da de læste på Musikvidenskab. For Jacob er det særligt forbindelsen mellem musik og litteratur, universitetsstudierne har givet indblik i. Han oplever en vekselvirkning mellem sin egen musikudøvelse og projekterne på universitetet.

Jesper fremhæver den historiske bevidsthed, han har fået via sine studier.

– Man får blik for kunstens plads i samfundet og i samtiden. Det er ellers ikke noget, musikere går særlig meget op i. Men det er ret vigtigt for et projekt som vores, at det forhol-

der sig bevidst til lytterne og deres måde at lytte på, siger Jesper.

Jacob mener, at der er brug for kunst, som rækker ud over øjeblikket, og blandt andet derfor faldt valget på salmerne. Meget musik er centreret om et snævert spektrum af følelser og emner, men salmerne stikker dybere.

Ud med orglet

Orkestret karakteriserer selv deres nye udgivelse som et lille kirkemusikalsk ungdomsoprør. Men det er kun den musikalske ramme, der bliver omdefinert. Teksternes dybe poesi og billedsprog er bevaret. I salmerne har de to initiativtagere fundet et sprog, som når ud over hjertesmerter-lyrikken. Titelnummeret *Sorrig og Glæde* er deres egen favorit. Jesper forklarer, at salmen handler om et centralt tema i kristendommen, nemlig længslen efter himlen.

– *Sorrig og Glæde* er en klassisk Kingo-salme fra 1600-tallet. Den omhandler dobbeltheden i på den ene side at opleve livet på jorden som tungt og på den anden side at længes efter udfrielsen i himmelen. Vores livsvilkår i dag er anderledes,

men vi har det samme behov for at grundfæste vores liv og finde fred som tidligere, mener Jesper Smalbro.

De to unge mener, at der er behov for et alternativ til kirkens formidling af salmerne. Men de har oplevet, at konservative anmeldere og lyttere er blevet provokeret. Det tager de imidlertid ikke så tungt.

– Det har jeg det helt fint med. De kan få lov til at beholde deres orgel og deres søndag formiddag. Jeg tror, mange oplever vores bud på salmerne som mere udtryksfuldt og aktuelt, siger Jacob Schjødt Worm.

Læs mere og lyt på www.himmelblaa.com

Camilla Nissen Toftdal

Jacob Schjødt Worm og Jesper Smalbro med resten af orkestret "Himmelblå". Den nyeste udgivelse Sorrig og Glæde fortolker elleve danske salmer i musikalske stilarter, som er fremmede for kirken.

Pressfoto / Søren Kjeldgaard

Rengøringsvanvid

Thomas Heide,
rengøringsassistent,
IT-byen

Man træder ind i et væltet klasselokale med kaffesøer på bordene og klatklistere på gulvet og forlader det igen, nu skinner det, funkler, glinser rent. Hvem, spørger studenter, magistre, viceværter, professorer og sekretærer, var mon her? En fe med tryllestav og antistøv? En moppedreng med sæbehår? Eller måske den store nullermand på jagt efter alle sine babynullerbørn, niecer og nevøer?

At være sanitør (rengøringskone M/K) er så sandelig at svæve over miraklernes isblanke brøndspejl. Dagligt går man i ét med skarpe klude, spændte koste og knitrede affaldsposer for, som en selvforblemt tornado, at blæse igennem krogene på Aarhus Universitet.

Som præster så rengøringskoner M/K: Vort virke er vort kald, og nøglerne til kaldets perfektionerede manifestation er rengøringsplaner. Rengøringsplanen er sanitørens fast-

naglede strategi, parameter og kompas. I to lag differentieres dagens, ugens, månedens, ja, årets opgaver: hvor og hvad. "Hvor" er en lokaleplan, som i laminerede farvelader beskriver, hvilke rum der skal udsættes for mirakler hvornår. "Hvad" er en aktivitetsoversigt, som i detaljer gør miraklernes kvalitet op. Skal tornadoen overflyve vandrette flader, dryppe sæbenektar på fedtede gulve og blæse dem tørre, gnubbe sig mod plettede paneler, kælke ned ad tusch-våde whiteboards på en let fugtet slæde af grovkornet stof eller blot svæve hen over tilsandede gangarealer med magnetiske tømopper?

KLUMMEN

Men selv den bedste (rengørings-)plan smuldrer uden ledelse og logistik. Ve den krigsher, hvis tropper tumler ind i slaget på må og få, og ve den institution, hvis rengøringspersonale fægter med kost og fejebakke i blinde. Ve mirakler uden mening. Magtens sære væsener må vækkes af deres ufrivillige dvale og kaldes hid. Velkommen tilsynsassistenter, I genopstandne, fra mørke grotters golde fugt.

Hvor sanitøren har som sit kald at rengøre og præsten som sit at prædike, har tilsynsassistenten som sin særlige pligt at assistere og føre tilsyn. Uden smurt materiel og forsyninger ingen rengøring. Og uden tilsyn med edderkoppespind i hjørner, wc-kummekanter og kalkaflejringer kun de magreste af mirakler.

Og således, som en forbitret befalingsmand

Klummepanelet:

Jon Boiesen,
stud.mag.

Maria Fabricius
Hansen, dr.phil.,
lektor, Afd. for
Kunstshistorie

Casper Foldager,
stud.med.

Gitte Nielsen,
afdelingssekretær,
Afd. for Epidemiologi

Nikolaj Steenberg,
stud.jur.

(Klommen er udtryk for skribentens egen holdning.)

udkommanderet af en dement skrivebordsgeneralstab, smælder tilsynsassistenten sin våde pisk over heste og hoveder: Mak ret I sølle, uduelige skrog, eller vig for bedre mænd. Men i demensens svale skygge er tilsynsassistenten uden opsyn og magten over de forfumlede mirakelmagere uindskrænket. Tilsynsassistenten kan nu, uanfægtet og upåagtet, udnævne sig selv til kejser eller kejserinde i et indbildt rige og herske uindskrænket over vaskemaskiner, gulvplejemidler, papirsække, gummihandsker og ... rengøringskoner M/K.

Man træder ind i et væltet klasselokale med kaffesøer på bordene og klatklistere på gulvet og forlader det igen ... som det er. Flået af piskens slag, knækket af arrogant forhåndelse og passiveret af tilsynsassistentens stædige insistens på retten til almægtighedens privilegier svæver man bort, ud, væk for evigt, som hende før én, som ham før hende. Hvor, spørger studenter, magistre, viceværter, professorer og sekretærer, er mirakelmageren, den tornado, der blæser igennem kroge og kringler og

gør vores arbejdspladser rene og gratis giver godt humør? Hvem, spørger de, har ansvaret for rengøringskonens exit, hvad er der sket, som vi ikke vidste om? Og tilsynsassistenten svarer: I ved jo godt, hvordan de er, sådan nogle, upålidelige og dovne og brystsvage alle til hobe og uden ryggrad. Nej, I er bedre tjent med friske kræfter, der ikke lige med det samme kan lyve sig syge under påskud af nerver eller smerter i ønskebenet.

Men studenterne, magistrene, viceværterne, professorerne og sekretærerne kan ikke se, at tilsynsassistenten er en kejser forklædt som servicemedarbejder, og bliver temmelig forbløffede over den måde, hvorpå der tales om deres kollega: Det må være dette sære væsen og dets harske retorik, der skræmmer mirakelmagerne og bukker dem under.

Og så jog studenterne, magistrene, viceværterne, professorerne og sekretærerne tilsynsassistenten på porten. For, som de siden sagde: Hvad skal man med storhedsvanvid, når man kan få rengøringsvanvid, og det oven i købet med et smil?

25.000 kroner til kun 6,75%

Er du mellem 18 og 28 år, og vil du have mest muligt ud af dine penge? Så bliv Basic-kunde i Amagerbanken, vi giver dig en masse fordele. Du kan f.eks. oprette en kassekredit på op til 25.000 kr. for kun 6,75%* i rente. Det er gratis at oprette kreditten.

Basic pakken giver dig alt du behøver

- Billig kassekredit op til 25.000 kr. - oprettelsen er gratis
- Gratis Visa/Dankort
- Gratis MasterCard Classic efter normal kreditvurdering
- Gratis netbank - med gebyrfri regningsbetaling, e-Boks m.m.
- Gratis valutaveksling
- Gratis betalingskonto til dine faste udgifter
- Billig boligfinansiering med mulighed for afdragsfrihed - uanset om du bor i ejer- eller andelsbolig

Læs mere på basic.amagerbanken.dk

*) Kræver normal kreditvurdering. Renten er 6,75% (ÅOP 6,9%) pr. 12. september 2006. Renten er variabel.

Du kan også sende en sms til 1279 med teksten Basic, så kontakter vi dig hurtigst muligt (normal sms-takst).

Amagerbanken

Amagerbanken Århus, tlf. 86 13 22 11
Bruun's Galleri afdeling, tlf. 86 19 40 66

NAVNE

CENTERLEDER, PROFESSOR, DR.MED. SØREN NIELSEN,

Vand og Salt Centret ved Aarhus Universitet, er udnævnt til æresdoktor ved University of Pecs i Ungarn. Samtidig blev Søren Nielsens mangeårige samarbejdspartner, nobelpristageren professor Peter Agre, Duke University Medical School, hædret med samme titel.

SJÆLDEN HÆDER TIL KAMMERADVOKAT

For kun anden gang i instituttets 70-årige historie har Juridisk Institut tildelt en praktiserende jurist titlen som adjungeret professor. Det er kammeradvokat **Karsten Hagel-Sørensen**, som siden den 1. december har kunnet smykke sig med titlen, der er forbeholdt personer, som universitetet ønsker at hædre og knytte nærmere til sig.

Den 56-årige kammeradvokat er en af landets mest fremtrædende praktiserende jurister og har gennem sit virke udmærket sig inden for væsentlige dele af juristens arbejdsområder. Som embedsmand i Justitsministeriet har han særligt bidraget til retsudviklingen gennem sin indsats i betydelige lovforberedende udvalg. Som advokat har han ført en række sager af stor samfundsmæssig betydning, både om Maastricht-traktatens forhold til grundloven, Taxi-lovens forhold til Den Europæiske Menneskerettighedskonvention og Thulesagen. EU-ret og international ret er om noget hans speciale. Ud over den praktiserende jura

har han samtidig udvist stor interesse for den videnskabelige jura og også ydet væsentlige bidrag i form af lærebøger og artikler til tidskrifter.

Kammeradvokaten er en af de største aftagere af instituttets kandidater, og han mener,

at hans firma på en måde ligner universitetet.

– Vi bidrager også med synspunkter og argumenter, der giver et godt beslutningsgrundlag, når der skal afsiges domme, som ikke blot fastholder praksis, men videreudvikler retssystemet, siger Karsten Hagel-Sørensen.

MINDEORD

Professor Torben M. Andersen, Institut for Økonomi, skriver om ph.d.-studerende **Henrik Filskov Simonsen**.

Det er med stor sorg, at vi på Institut for Økonomi, Aarhus Universitet, har modtaget meddelelsen om ph.d.-studerende Henrik Filskov Simonsens død i en alder af kun 26 år. Henrik var en meget dygtig studerende med et smit-

tende engagement og humor. Selv i den periode, hvor sygdommen sneg sig ind på Henrik, udviste han en ukuelig viljestyrke og fortsat engagement i sine studier. Henrik havde en strålende karriere foran sig. Han var cirka halvvejs med sine ph.d.-studier, som var forløbet meget flot, og han var godt i gang med at arbejde på sin afhandling.

Henrik var en meget udadvendt person, der tog aktivt del i aktiviteter ved instituttet, bl.a. som repræsentant for sine medstuderende i

instituttets ph.d.-udvalg. Henrik var også et aktivt medlem af det sociale liv på instituttet, hvor han bl.a. gjorde et stort arbejde for at få sine medstuderende engageret i at spille tennis – en af Henriks store fritidsinteresser. Han var meget vellidt, og alle i hans nærhed nød at arbejde sammen med ham. Henrik vil efterlade et stort tomrum blandt studerende og ansatte ved instituttet.

Æret være Henriks minde.

NY JURAPROFESSOR

Ved Juridisk Institut er dr.jur. **Michael Hansen Jensen** tiltrådt et professorat i offentlig ret. Den 42-årige professor forsker og underviser i forfatningsret og forvaltningsret. Han forsker navnlig i statsforfatningsret og grundlovens beskyttelse af ejendomsretten. Desuden har han beskæftiget sig med emner som ytringsfrihed, suverænitetsafgivelse, magtadskillelse og den Europæiske Menneskerettighedskonventions betydning i dansk ret.

Michael Hansen Jensen har netop forsvaret sin disputats om juridiske personers beskyttelse efter grundlovens § 73. Her behandler han spørgsmålet om, hvorvidt offentlige institutioner som f.eks. Danmarks Radio og kommuner, henholdsvis private selvejende institutioner, fonde mv., er beskyttet efter grundlovens § 73, der giver krav på erstatning i forbindelse med ekspropriation.

Michael Hansen Jensen er uddannet ved Aarhus Universitet, hvor han blev cand.jur. i 1990. Fra 1991-1992 var han fuldmægtig i Justitsministeriet. På baggrund af studier som kandidatstipendiat ved Juridisk Institut ved Aarhus Universitet blev han i 1993 ansat som adjunkt, og efter erhvervelsen af ph.d.-graden i 1997 blev han lektor samme sted. I 1999-2000 var han konstitueret landsdommer ved Vestre Landsret, og aktuelt er han fagredaktør ved Karnovs Lovsamling.

LUNDBECKFONDEN

Lundbeck Foundation Centers for Translational Science in Clinical Medicine

Call for declarations of interest

The Lundbeck Foundation has approved plans to finance ambitious, original front-line Danish research of the highest international standard within the field of translational science in clinical medicine. The goal of this research on human subjects is to translate results from basic research into improved medical care for the individual patient.

The funding module will last 5 years, with a total budget of up to DKK 100 million for one or more research centers.

It is important that it is not otherwise possible to carry out the research due to limitations of sources of public funding. It should also be noted that the Lundbeck Foundation in its grant-making activity does not support clinical drug trials and research in commercial companies.

The research center or centers should comprise top researchers in their field with close contacts to other relevant national or international research entities – either by

physical co-location or through formal tight collaboration. The declaration of interest should also include an appropriate framework for research education and recruitment and in concrete terms describe, for instance, how Ph.D. students can contribute to the center's activities. Appropriate epidemiological and/or interventional research can be integrated in the research programme for such a center.

In the first phase, the Foundation welcomes declarations of interest (max 12,000 characters) which should describe the nature and importance of the research, the scientific hypotheses and relevance within translational science and the expected benefits for patients. The methodology should also be described. Relevant literature references should be submitted separately (max 5,000 characters).

The declaration of interest should also include:

- CV and list of publications (max 5,000 characters) of the main applicant

- CV and list of publications (max 2,500 characters) of each senior researcher to be involved
- Separate description (max 2,500 characters) of the center's organizational structure
- A proposal for a 5-year budget (max 2,500 characters)
- A description of institutional collaboration, co-funding and alliances (max 2,500 characters)

All documents should be submitted in English.

Declarations of interest for the purpose of pre-qualification should be sent in Word format to the Lundbeck Foundation at mail@lundbeckfonden.dk no later than February 1, 2007. In March 2007 a number of applicants will be asked to submit detailed proposals by May 2007. The centers should be ready for start-up after summer 2007.

For further information, please contact Lundbeck Foundation Director of Research Erik Juhl at (+45) 39 12 80 11.

Se alle opslag i fuld længde på www.au.dk/meddelelser

Redigeret af Journalkontoret, Den Centrale Administration, Ndr. Ringgade 1, 8000 Århus C, tlf. 8942 1151.
Deadline onsdag kl. 12 i ulige uger. Journalkontoret forbeholder sig ret til at forkorte opslagene i den trykte avis med henvisning til, hvor der kan indhentes yderligere oplysninger. Opslag/annoncer sendes til: **meddelelser@au.dk**

FORSKNINGSSTØTTE

BOLIG

Rådet har tildelt **Maik Stiehler**, MD, ph.d.-graden i sygepleje for afhandlingen “Mesenchymal stem cells for bone reconstruction – molecular and tissue-engineering strategies”.

Dansk Selskab for Medicinsk Prioritering
Udlodder en prisopgave angående "Konkrete forslag til strukturelle ændringer til fremme af sundheden i en kommune". Oplysninger i forbindelse med prisopgaven findes på www.medicinskprioritering.dk
Ansøgningsfrist er den 1. marts 2007.

STILLINGER

HUM
Ved Institut for Filosofi og Idéhistorie er et 1/2-årigt
eksternt lektorat ledigt til besættelse pr. 15. januar
2007. Ansøgningsfrist: 15. december 2006 kl. 12.00.

WWF-legatet

WWF Verdensnaturfonden/Aase og Ejnar Danielsens Fond
Projekt- og Rejselegat

Legatet er oprettet for at imødekomme ansøgninger om økonomisk støtte til især unge danske forskeres projekter om samspillet mellem naturbevarelse og samfundsmæssige udviklingsinteresser. Det tildeles årligt 8-10 projekter, i portioner af ca. 25.000kr. Større beløb vil kun undtagelsesvis kunne imødekommes.

- belyser væsentlige spørgsmål om naturbevarelse, der samtidig har betydning for menneskers livsvilkår, økonomi og udfoldelsesmuligheder. Kombinationen af dette er helt afgørende.
- indgår i danske forskningsmiljøer
- bygger på videnskabeligt grundlag
- gerne har et internationalt sigte
- kun undtagelsesvis indeholder lønandele

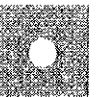
- egentlig grundforskning støttes ikke
- fastansatte forskere og Ph.d projekter støttes kun undtagelsesvist

Legatet uddeles kun én gang om året, hvor samtlige indkomne ansøgninger vurderes samlet med henblik på uddeling. Forventet endelig behandling i Videnskabeligt Udvalg ultimo marts, hvorefter alle ansøgerne vil modtage besked.

Ansøgningsfristen er **12. februar 07** og ansøgning indsendes på et særligt udarbejdet skema, som kan hentes på vores hjemmeside www.vwf.dk og almindelig papirudgave fås ved at henvende sig til Jeanette Sikensen - j.sikensen@vwf.dk

WWF Verdensnaturfonden
Ryesgade 3 F
2200 København N
Tlf. 35 36 36 35
Fax: 35 24 78 68

Nærmere oplysninger om legatet kan desuden fås ved at kontakte Tommy Dybbro, WWF Verdensnaturfonden

Aase og Einar Danielsens Fond

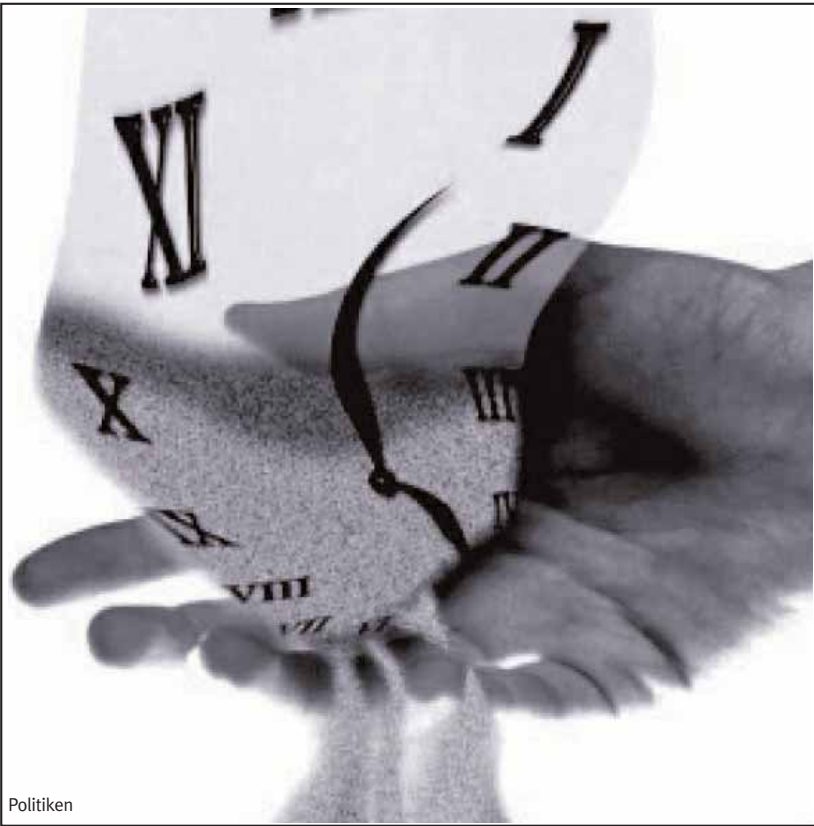
PERSONALESTYRELSEN

Se cirkulærerne på: **www.perst.dk**

KALENDER
4.-12. DECEMBER

Oplysninger om arrangementer sendes til campus@au.dk

DARWIN	Mandag 4. KL. 14-17. EVOLUTION TIL ALLE De klassiske danske oversættelser af Charles Darwins værker er nu gratis til rådighed på internettet. Det fejres med foredrag, reception og demonstration af Darwin Online. Aud. 1, Det Teologiske Fakultet. Se mere på www.darwin.au.dk .
MUSIK	KL. 19-22. JAZZ I STUDENTERHUSET Fire talenter fra jazzmiljøet indtager scenen i Pakhuset Nordhavns­gade 1. Arr.: sTUDENTERHUS ÅRHUS.
GET-TOGETHER	Tirsdag 5. KL. 19. INTERNATIONAL NIGHT Danish and international students meet. Nordhavns­gade 1. Arr.: sTUDENTERHUS ÅRHUS.
STJERNE-HIMLEN	KL. 20. FULDMÅNEAFTEN I PLANETARIET En aften om nattehimmelen netop nu med musik til at afslutte aftenen med. Forestillingen gentages kl. 21.30. Kr. 60. C.F. Møllers Alle 100, Universitetsparken. Arr.: Steno Museet.
SPOUSES	Onsdag 6. KL. 10-12. INTERNATIONAL SPOUSES GROUP Christmas Party. The Richard Mortensen Room, Building 1422, Fredrik Nielsens Vej.
BIOLOGI	KL. 14.15. BIRC-SEMINAR Anne-Mette Hein, Molecular Diagnostic Laboratory, Skejby Sygehus, on “Statistical analysis of gene and exon expression microarrays”. Building 1090, Hoegh-Guldbergs Gade 10. Arr.: Bioinformatics Research Center.
STAND UP	KL. 20. COMEDY NIGHT Oplev byens bedste stand up-komikere for åben mikrofon, hvor alt er tilladt, og latteren fylder Pakhuset. Kr. 30/50. Nordhavns­gade 1. Arr.: sTUDENTERHUS ÅRHUS.
FOLK & VIDEN	Torsdag 7. KL. 11-12. DANSKERE, EUROPÆERE OG NATURVIDENSKAB Hvad ved vi om danskernes forhold til naturvidenskab, og hvordan adskiller de sig fra folk i andre europæiske lande? Svar på de spørgsmål fås bl.a. i EU's såkaldte Eurobarometer. Svein Sjøberg fra Universitetet i Oslo har siddet i den faglige komite bag en undersøgelse af 40.000 voksne europæeres holdninger, værdier, kundskaber og prioriteringer, og præsenterer her sin analyse af de fremkomne data. Aud. G1, Matematisk Institut. Arr.: Steno Institutet.
KOMEDIE	KL. 12-17. LA COMÉDIE DE MOLIÈRE Internationalt kollokvium med nyt lys over Molières komedier ud fra tre perspektiver: Komediens poetik, Komediemodellens (re)aktualisering samt Dramaturgi og iscenesættelse. Kollokviet fortsætter lørdag den 8. Se www.hum.au.dk/romansk/fransk/lumieres . Tilmelding senest 5. december: romjov@hum.au.dk Arr.: Steen Bille Jørgensen, Institut for Sprog, Litteratur og Kultur, og Netværk for fransk Klassicisme og Oplysningstid.
KREATIVITET	KL. 14.15. AVANTGARDENS ÅND OG DEN KREATIVE ETIK Ph.d.-stipendiat Jan Løhmann Stephensen analyserer baggrunden for den kreativitetsdiskurs, som i disse år primært udgår fra det managementteoretiske korpus, men som i høj grad også synes at besvange en lang række andre diskurstyper af kunstnerisk, politisk og eksistentiel art. Lok. 124, Kasernen, Langelandsgade 139. Arr.: Fællesæstetisk Forskergruppe og Akademiet for Æstetikfaglig Forskeruddannelse.
ÆSTETIK	Fredag 8. KL. 9.15-16. PERFORMATIVITET OG SAMTIDSKUNST Seminar om det performative i kunstfeltet og æstetisk teori. Kasernen Langelandsgade. Program på www.aestetik.au.dk . Arr.: Erik Exe Christoffersen og Jens Christian Lauenstein Led.
MUSIK	Søndag 10. KL. 15. JULEKONCERT Jazzet julekoncert med Klüvers Big Band, som har inviteret et gospelkor til at medvirke. Kr. 40/60. Nordhavns­gade 1. Arr.: sTUDENTERHUS ÅRHUS.

Politiken

DEN RELATIVE VIRKELIGHED

Tid er temaet i efterårets sidste arrangement i fore­dragsrækken Forskning i Fokus. Her behandler lektor Ulrik Uggerhøj begrebet tid, som det tager sig ud i den moderne naturvidenskabs optik. Det sker med afsæt i hans bog *Tid – Den relative virkelighed*, hvor han stort set uden brug af matematik sætter de gængse dagligdags forestillinger om tid og rum på prøve.

Den relative tid i relativitetsteorien og hvorfor tiden har en retning er nogle af de emner, som lektoren ved Institut for Fysik og Astronomi vil tage op. Eksotiske emner som tidsrejser til fortiden, den fjerde dimension og tiden før Big Bang bliver også berørt i det tre kvarter lange foredrag, hvor der efterfølgende er tid til debat og spørgsmål. Og så er det denne dag muligt at købe Ulrik Uggerhøjs bog 48 kr. billige­re end de normale 198 kr.

Forskning i fokus er et samarbejde mellem Aarhus Universitet, Folkeuniversitetet i Århus og Politiken.

FORSKNING I FOKUS
6/12 KL. 16.30-18
SØAUDITORIERNE, AUD. 1, UNIVERSITETSPARKEN
GRATIS ADGANG
PLADS BESTILLES PÅ WWW.POLITIKENBILLET.DK
(VÆLG KATEGORIEN DEBAT).

HVAD GIK GALT I IRAK?

Om man skal kalde de kaotiske tilstandene i Irak for borgerkrig eller ej, så er et eller andet gået grueligt galt. Årsagerne til den udvikling bliver diskuteret på et seminar som Institut for Statskundskab arrangerer. Forskere fra instituttet ser bl.a. på, hvilken lære der kan drages af den fejlslagne invasion og genopbygning, og hvad der skal til for at vende udviklingen. Sammenhængen mellem grundlaget for krigen og dens politiske konsekvenser bliver også belyst, og fra Forsvarsakademiet kommer Søren Schmidt for at pege på nogle mulige løsninger på situationen.

BORGERKRIG I IRAK
11/12 KL. 13-17
RICHARD MORTENSEN STUEN, STUDENTERNES HUS
WWW.PS.AU.DK

MILJØ-STRESS	Mandag 11. KL. 14.15-15. DCMG-SEMINAR: Professor Volker Loeschke, Department of Biology, Aarhus University, on “Environmental Stress, thermal adaptation and lifespan”. Lecture Room 3, Søaudito­riet. Arr.: Danish Centre for Molecular Gerontology.
RELIGION	KL. 15.15-18. RELIGIØS ERFARING Lektor, dr.theol. Troels Nørager om et hovedtema og en hovedpine for teologien: de problemer, der ud­springer af, at man ikke kan have et gudsforhold uden religiøs erfaring, samtidig med at Gud for­svinder som Gud, når mennesket så at sige tager den religiøse erfaring i sin egen hånd. I dette indlæg i foredragsrækken <i>Bevidsthed og religiøs erfaring</i> kommer Troels Nørager også med et personligt bud på, hvordan en aktuel teologi kan komme til rette med erfaringens plads i gudsforholdet. Mødelokale 2, Studenternes Hus. Arr.: Forum Teologi Naturvidenskab.
ALTERNATIV BEHANDLING	Tirsdag 12. KL. 13-16. SUNDHEDSVÆSENET MØDER DET ALTERNATIVE Debatmøde med repræsentanter for Den Almindelige Danske Lægeforening og Dansk Sygeplejeråd, som vil fortælle om deres initiativer inden for alternativ behandling. Mødelokale 2, Studenternes Hus. Program og tilmelding www.vifab.dk/kalender Arr.: Videns- og Forskningscenter for Alternativ Behandling.
GET-TOGETHER	KL. 19. INTERNATIONAL NIGHT Danish and international students meet. Nordhavns­gade 1. Arr.: sTUDENTERHUS ÅRHUS.

Den Gamle By

JULEGAVE TIL DE STUDERENDE

I ugerne op til jul kan studerende fra Aarhus Universitet gratis besøge Den Gamle By og se udstillinger og installationer, der giver dybde og perspektiv til den måde, vi har fejret jul på i Danmark gennem de sidste 400 år. Tilbuddet gælder dog kun kl. 16-19 fra mandag til og med torsdag.

Museet har op til jul åbnet tre nye udstillinger. Jul i Mands Minde viser julepynt og interiører fra den tid, de fleste danskere kan huske, ja faktisk helt frem til 1974. I udstillingen Danske Julekalendere viser museet 150 julekalendere fra den ældste i 1930 til de allernyeste. Og endelig kan man studere historien om Peters Jul, som – skønt skrevet i 1863 med stærk inspiration fra et engelsk forlæg – fortsat i dag nærmest er definitionen på en rigtig dansk jul. Som tidligere år vises også 35 installationer under samlebetegnelsen Dansk Jul i 300 år, og så er der mar­kedsboder i gaderne hver dag frem til kl. 19 med mulighed for at opleve det sparsomme lys og kigge ind til præsteenken i Eilschous Boliger, som alene oplyses af skåret fra ildstedet og et enkelt tællelys. Mødet mellem mørket og det flakkende lys giver let spil til fantasien. Så med øjnene indstillet på den rigti­ge måde skulle det være muligt at opleve både nisser og andre små væsner, som normalt ikke viser sig om dagen. Husk studie­kortet!

Mere om julen i Den Gamle By på www.dengamleby.dk

Det skader ikke med lidt bløde værdier i en hård verden...

C3 – din business buddy

Der bliver talt meget om balancen mellem arbejde/studie og privatliv – den så omtalte “worklife balance”. Men hvad er det for en størrelse, og hvordan har din personlige balance det? Vi har lavet en test, der giver dig en hurtig indikation – og mere vigtigt – fortæller, hvordan du får gjort noget ved en eventuel ubalance.

Og når du har modtaget dit testresultat, deltager du i konkurrencen om præmier, som garanteret kan mærkes på din personlige worklife balance. Og det er naturligvis ganske gratis.

Testen kører fra den 7. december på **www.business-buddy.dk**.

Når du er ambitiøs – med omtanke...

Klog tobak

Hitler og Einstein, to vidt forskellige berømtheder fra forrige århundrede, havde én ting til fælles: De havde stærke holdninger til tobak.

Hitler hadede tobak mere, end han hadede jøder. Hvis hans Tusindårsrige var blevet realiseret, havde der ikke været en eneste ryger tilbage i dag. Endlösung på rygerproblemet. Sådan. Den eneste, der efter sigende fik lov til at ryge i hans nærhed, var Mussolini.

Einstein var derimod en passioneret piberyger. Engang løb han under en forelæsning tør for tobak. Heldigvis røg alle studerende dengang, mens de tog notater, og en venlig sjæl lånte ham et par cigaretter, som han kunne smuldre ud i piben. "Mine herrer," sagde han, da han atter havde fået gang i piben, "jeg tror, vi har gjort en stor opdagelse."

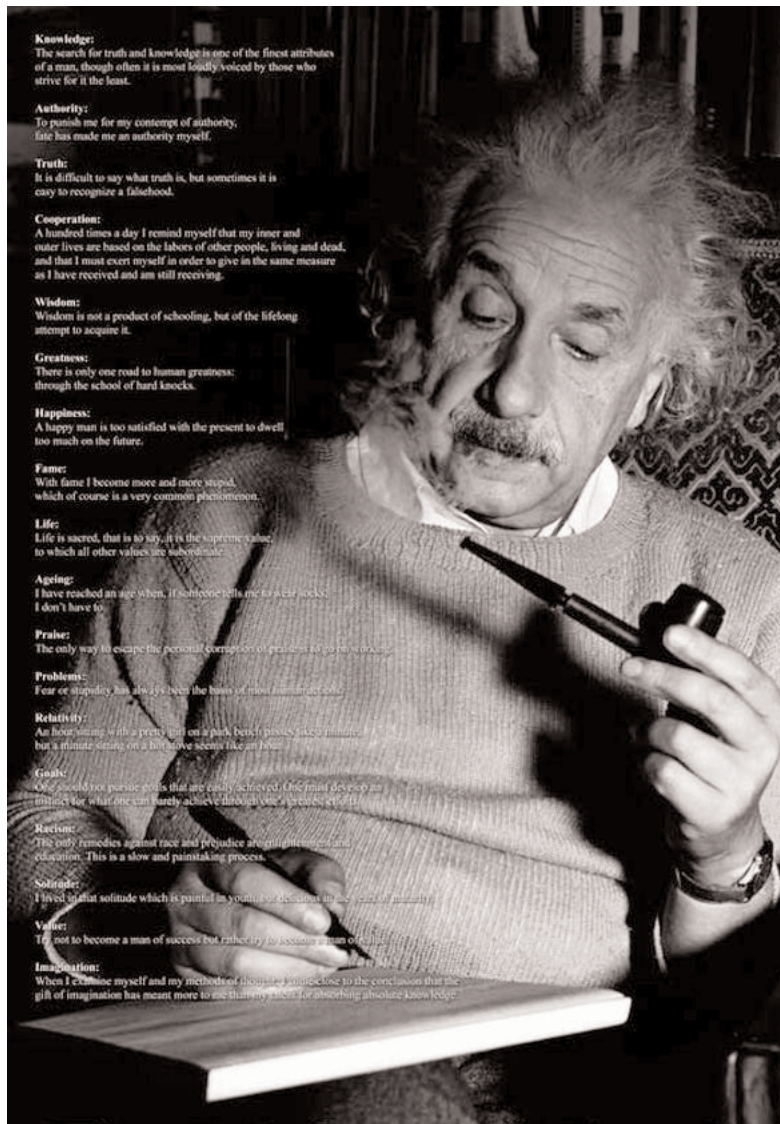
En anden gang faldt han i vandet under en bådudflugt, men heroisk kæmpende holdt han fast om sin pibe, til han igen havde fast båd under fødderne.

Einstein elskede ritualerne forbundet med at ryge pibe: valget af piben og tobakken til lejligheden, den fintfølede stopning og holden gang i piben og ikke mindst den rolige refleksion undervejs. Det er et reelt spørgsmål, om relativitetsteorien skylder en pibe tobak sin eksistens. Da Einstein blev udnævnt til livstidsmedlem af Montreal Pipe Smokers Club i 1950, udtalte han den siden ofte citerede sætning: "Jeg tror, at piberygning bidrager til en rolig og objektiv bedømmelse i alle menneskelige anliggender."

Hvordan kunne det ikke være gået for Hitler – eller Napoleon, som også var fanatisk antiryger – hvis de hver især havde overvejet deres invasion af Rusland over en merskumspibe med god Virginia-tobak? Godt, de ikke røg.

Kreativ overspringshandling

Historien om Hitler og Einstein leder selvfølgelig hen på spørgsmål om, hvorvidt der er

Kom Einsteins visdom mon fra pibetobakken?

en sammenhæng mellem åndens arbejde og rygning (eller anti-rygning og fanatisme og dårlig dømmekraft for den sags skyld, men det må blive en anden gang). Kræver intellektuelt arbejde tobak for at blive rigtig genialt?

Eksemplerne på geniale storrygende videnskabsfolk er mange. Niels Bohr for eksempel. Han og Einstein delte altid flere piber tobak, når de diskuterede. De store Århus-teologer Lindhardt, Løgstrup og Sløk røg selvfølgelig også. Johannes Sløk havde til sidst nærmest en fure i højre side af underlæben, hvor piben havde ligget i så mange år.

Bagsiden har spurgt to idehistorikere, begyde rygere, om de har bemærket en positiv sammenhæng mellem rygning og åndsarbejde. For hvis det er tilfældet, har Aarhus Universitet snart set sit sidste stykke geniale videnskabelige arbejde.

– Jeg tror ikke, der er en sammenhæng mellem rygning og åndens arbejde, men måske mellem piberygning og tænkning, siger

Willy Aastrup, idehistoriker af uddannelse og nu leder af Studiecentret ved Aarhus Universitet.

– Einstein har jo ret: Man kommer i kontakt med den mest velovervejede side af sig selv, når man ryger pibe. Man tænker sig om en ekstra gang, mens man stopper piben, overvejer det, man lige har læst eller skal til at skrive. Man kunne måske kalde det en kreativ overspringshandling, siger Willy Aastrup, der lærte at ryge pibe af sin svigerfar efter mange år med cigaretter. I dag giver han intet for de tynde nikotinpinde.

– Dem bliver man i hvert fald ikke klogere af at ryge. Min kone (idehistorikeren Dorthe Jørgensen, *red.*) holdt med at ryge cigaretter for ti år siden, og hun har aldrig produceret så meget videnskab som nu, siger Willy Aastrup.

Kun originaler ryger

Hans kollega, professor Hans Jørgen Schantz, ryger cigaretter. Mange cigaretter. Men han tror heller ikke umiddelbart på sammenhængen mellem rygning og genial videnskab.

– Kant røg vist ikke, så det kan der ikke være, mener han. Alligevel siger han:

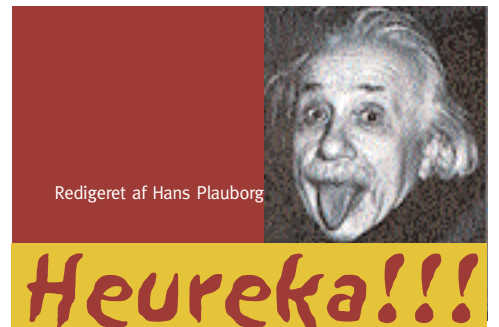
– Der er en tendens til, at akademikere er blevet institutionsdyr. De tilpasser sig institutionens krav og bøjer sig for moralismen. Det er kun originalerne, der ryger, men de er en uddøende race, og de vil tage tobakken med sig i graven, siger Hans Jørgen Schantz, der selv bruger tobakken som en kickstarter, når han skal åndeligt inspireres.

Måske derfor erklærer han også gerne, at han ville have begået civil ulydighed, hvis den nye danske rygelov, der gælder fra 1. april næste år, havde betydet et fuldstændigt rygeforbud på hans universitetskontor.

– Johannes Sløk nægtede også at acceptere det, da auditorierne blev røgfri. Han gik til den daværende rektor Bundgaard og sagde til ham, at så måtte han fyre ham. Sløk røg faktisk ikke, når han forelæste, men han insisterede bare på sin ret til det, siger Hans Jørgen Schantz.

Piben blev hans redning

Der er vist fortsat større belæg for at hævde, at røg er dødsensfarligt, end at den fremmer genialiteten. Alligevel er det nu værd at notere sig, at mindst én videnskabsmand faktisk har reddet sit eget liv på grund af sin nikotinafhængighed. Bertrand Russell, den engelske videnskabsmand og filosof, skulle på en foredragstur i 1948 flyve fra Oslo til Trondhjem. Han blev anbragt på et ikke-rygersæde forrest i flyet, men protesterede kraftigt og sagde, at han ville dø, hvis han ikke fik lov at bakke på piben under den korte tur, så han kom ned i rygerafdelingen bagest i maskinen. Flyet styrtede ned i fjorden, og alle 19 ikke-rygere druknede, mens alle rygerne, inklusive Russell med sin pibe, kunne svømme i land.

T-shirt med indbygget luftguitar

Så er den her endelig, T-shirten for alle med hang til at spille luftguitar, som var de den rullende sten og uheldige palmetræsklatrer Keith Richards.

Australske forskere fra Commonwealth Scientific and Industrial Research Organization har skabt verdens første og hidtil eneste T-shirt, der giver alverdens luftguitarister mulighed for at spille op til dans uden faktisk at have en guitar.

Den langærmede T-shirt har indbygget bevægelsessensorer i albuen, som opfanger musikerens bevægelser og trådløst videresender dem til en computer, der via et program oversætter dem til guitar-riffs. T-shirten kan tilpasses til både højre- og venstrehåndede guitarister.

– Den er virkelig let at bruge som et virtuelt instrument – selv for folk uden de store musiske talenter eller computerevner, siger opfinderen, professor Richard Helmer.

Opfindelsen af den musiske T-shirt er et sandt lærestykke i tværvidenskabelig samarbejde mellem ingeniører, dataloger, musikere og tøjdesignere.

– Teknologien kan tilpasses næsten al slags tøj. Vi har genopfundet tøjet hinsides dets traditionelle rolle som mode og beskyttelse og gjort det til en del af underholdningsindustrien, siger en højstemt professor Helmer til BBC.

Fransk vin bedst for hjertet

Rødvin er godt for hjertet. Det ved vi. Men rødvin fra Bordeaux er bedre end stort set alt andet, viser undersøgelser, som tyske kardiologer står bag. Det skyldes indholdet af arteriebeskyttende stoffer som polyfenoler og flavonoider, som de franske dråber indeholder særligt mange af.

– I vores forsøg reagerede cellegenerer meget forskelligt på vine fra forskellige områder. Vine fra Bordeaux udvider tilsyneladende blodkarrene mere end de fleste andre vine, siger Ulrich Förstermann fra universitetet i Mainz.

De tyske undersøgelser viser også, at hvidvin, druesaft og ren alkohol ikke har nogen effekt på udvidelsen af blodkarrene. Og tyske rødvine har i øvrigt mindre effekt end stort set alle andre landes vin.

Saml-selv-forsker afslører IKEA

Godt design, lave priser og let at samle selv.

Vi kender IKEA's fine ord – og ved, de ikke holder. I hvert fald ikke det sidste. Nu har en engelsk forsker skrevet en doktorafhandling, der er vand på møllen hos alle vi omvarende saml-selv-traumatiserede individer.

Det er nemlig hundesvært, og det er vi ikke ene om at mene. Miles Richardsons doktorafhandling med den elegante titel *Identifying the Task Variables that Influence Object Assembly Complexity* viser, at 40 procent af alle saml-selv-folk bliver hidsige, inden de er færdige med jobbet. 67 procent kommer ud i svære vanskeligheder, når de skal samle et Leksvik garderobeskab eller et Norrebo tv-møbel fra Ingvar Kamprads svenske succesfabrik, og 13 procent ender med at ødelægge en genstand, inden de er færdige med at samle den, konkluderer Richardson bl.a. efter at have undersøgt 1295 personers erfaringer med at samle IKEA-møbler.

Richardson har i sin doktorafhandling udviklet en formel for, hvor svært det er at samle et bestemt møbel. Jo højere tal, jo sværere, og han anbefaler, at IKEA og andre firmaer på deres møbelkasser advarer forbrugerne om de saml-selv-traumer, de står over for.

Richardson har måske allerede solgt sin ide til IKEA. I hvert fald siger en talsmand for firmaet, at man er "meget interesseret" i Richardsons forskning.

Tast og vind

Hvilken bog får Verner Møller på MacDonald's?

Send sms til **2899 2577**
senest torsdag den **14.12.**

Blandt de indsendte svar trækker **CAMPUS** lod om en **AU-trøje** og en **AU-kasket** til en samlet værdi af **370**

Vinder af quizen i sidste nummer blev Inga Edney

